Ազգ

Azg
armenian daily

26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1996, ՇԱԲԱԹ # 203 (1209)

Մոսկվա. Մերձանեծովյան երկրները կքննարկեն նավթագազային ծրագրեր

25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Այսօր Մոսկվայում աշխատանքն սկսեց սեւծովյան տնտեսական համագործակցության երկրների նախագահների գագաթաժողովը։ 4 տարի առաջ ձեւավորված այս կառույցն ընդգրկում է 11 պետություն. Ալբանիան, Հայաստանը, Ադրբեջանը, Բուլղարիան, Վրաստանը, Հունաստանը, Մոլդովան, Ռումինիան, Թուրքիան, Ուկրաինան եւ Ռուսաստանը։ Մոսկովյան գագաթաժողովին դիտորդի կարգավիճակով կմասնակցեն նաեւ Ավստրիայի, Եգիպտոսի, Իսրայելի, Իտալիայի, Լեհաստանի, Սլովակիայի եւ Թունիսի ներկայացուցիչները։ Նախորդ եւ այս գագաթաժողովում գերակշռող են գազի ու նավթի խողովակների տեղադրման հարցերը։

Այս գագաթաժողովի օրակարգի հարցերից մեկը՝ Ռուսաստանի, Բուլղարիայի եւ Հունաստանի համատեղ նավթամուղ կառուցելու նախագիծն է, որը հունական Ալեքսանդրուպոլիս նավահանգիստ կտանի է բուլղարական Բուրգաս քաղաքի հետ, որ լցանավերով բերվելու է ռուսական հում նավթը։

ՀԵՏԸՆՏՐԱԿԱՆ

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հարցազրույցը չեխական շաբաթաթերթին

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Չեխական «Տիդեն» («Շաբաթ») հեղինակավոր հանդեսի թղթակից Դանենա Մազալովան ՀՀ նախագահական ընտրությունների օրերին Երեւանում էր։ Հանդիպել է քաղաքական գործիչների հետ եւ հարցազրույց անցկացրել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ, որը հոկտեմբերի երկրորդ համարում տպագրվել է հանդեսում «Դրանք ֆաշիստներ են» վերնագրով։ Ներկայացնում ենք նյութը «Ազատություն» ռադիոկայանի հեռարձակած թարգմանությամբ։

- Հայաստանի հեռուստատեսությունը ընդդիմությանը որակում է որպես ֆաշիստներ։ Ճիշտ այդպես էլ խորհրդային հեռուստատեսությունը որակում «Ղարաբաղ» կոմիտեին։

- Նման զուգահեռի հետ համաձայն չեմ։ Այստեղ խոսքը խսկապես ֆաշիզմի մասին է։ Վազգեն Մանուկյանի Ազգային ժողովրդավարական միության հիմնադրույթներում ասվում է, թե հայերը համաշխարհային ազգ են եւ դասական առաքելություն ունեն։

- Բայց ինչու՞ ընդդիմության ֆաշիստական էության մասին սկսեցիք միայն հիմա՝ ընտրություններից հետո։

- Ես դրա մասին խոսել եմ դեռ 1991 թ. հունիսին։ Ես համոզված եմ, որ հայերը ուրիշ ազգերից ոչ լավն են եւ ոչ էլ վատը, եւ որ մեր հասարակությունը շատ հարցերում հետ է մնում։ Այդ թեզի համար շատ եմ քննադատվել։

- Մարդիկ ասում են, թե հզոր դեկավարը ընդդիմությունից երկյուղելու պատճառ չունի։ Դուք հզո՞ր ղեկավար եք։

- Ես այդպես կողմնակեցեմ. չեմ վախենում օրենքի սահմաններում գործող ընդդիմությունից։ Ես վախենում եմ այն ընդդիմությունից, որը խախտում է այդ սահմանները։

- Նախկին ԽՍՀՄ որոշ հանրապետությունների նախագահների կառավարման գործելակերպը չի համապատասխանում ժողովրդավարության կանոններին։ «Վաշինգտոն փոստ» ամերիկյան օրաթերթը Ձեզ նույնպես դասեց այդ նախագահների շարքը։

- Ամերիկացիները իրենց չափանիշներն ունեն։ Երբ ինչ-որ բան չի համապատասխանում դրանց՝ անմիջապես սկսում են խոսել հեղինակապետության կամ բռնապետության եւ մարդու իրավունքների ոտնահարման մասին։ Այդպիսի ծեսապետություն, որը հասկի չի առնում որեւէ կոնկրետ իրավիճակի կոնկրետ պայմանները։ Անուշադրության է մատնվում այն հանգամանքը, որ հնարավոր չէ աշխարհի որեւէ երկրում հինգ տարում կերտել այնպիսի ժողովրդավարություն, որը կհամապատասխաներ այդ պատկերացումներին։ Նրանք պարզապես արհամարհում են փաստերը, որոնք, ի դեպ, ես չեմ հերքում։ Լիակատար ժողովրդավարությունից մենք դեռ շատ ենք հեռու, իսկ Միացյալ Նահանգներին ծեծում է մեզ այդպես որակել։

Տես # էջ 8

Չեռնոմիրդինն ու Ալիեւը քննարկեցին Ղարաբաղի հարցը

25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինն այսօր, Մոսկվայում հանդիպում ունեցավ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ եւ քննարկեց ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման խնդիրը։ Չեռնոմիրդինը լրագրողներին հայտնեց, որ իրենք համաձայնել են նույն հարցը քննարկելու համար հանդիպել նաեւ Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ։ Մանրամասներ չեն հաղորդվել։ Չեռնոմիրդինը նշեց, թե վստահ է, որ ղարաբաղյան հակամարտությունը կարող է կարգավորվել միայն խաղաղ ճանապարհով՝ բանակցային սեղանի շուրջ։ Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը, որը նույնպես մասնակցում է սեւծովյան համագործակցության երկրների գագաթաժողովին, լրագրողներին ասաց, որ Անկարան եւս աջակցում է հակամարտության խաղաղ կարգավորմանը։

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄԻԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Եկեղեցապատկան կալվածների վաճառք Երուսաղեմում

Ամերիկահայ թերթերը տեղեկացնում են սփյուռքահայերին նոր բացահայտումների մասին, որոնք ցնցել են Երուսաղեմի հայոց պատրիարքարանը, որի մասին մի քանի տարով գրել էինք մեր նախանցյալ համարում։ Պարզվում է, որ եկեղեցապատկան անշարժ գույքերի ցուցակից երեք գլխավոր կալվածներ երկու անգամ 99-ական տարով (ընդհանուր առմամբ 198 տարի) վարձակալման են տրվել իսրայելցի գործարարների, դրանք են Յաֆայի պատմական վանքը, Ռամլեի ընդարձակ հողատարածությունը եւ Ցիոնից Հայկա մանկիկնում արխայապատ Մերի վանքում գտնվող շենքը։ Ռամլեի կալվածն այնքան ընդարձակ է, քան լարեի, որ այն կարելի է հանգիստ բաժանել հազար հողակտորների։ Ենթադրվում է, որ ամբողջ գործարքի արժեքը կհասնի 20-25 միլիոն դոլարի։ Երուսաղեմի հայոց պատրիարք Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկյանն իր ստորագրությունն է դրել փաստաթղթերի տակ։ Բայց պնդում է, որ «խաբվել է» պատրիարքարանի կալվածոց տեսուչ Հովիկ արքեպիսկոպոս Բաղդասարյանի կողմից, որը հավաստիացրել է, թե իբր կնքված պայմանագրերը լավագույններն են։ Հովիկ արք. Բաղդասարյանը նախկինում սպասարկել է Լիլինգստոնի (Նյու Ջերսի) հայկական Սուրբ Մարիամ եկեղեցում։ Նա Նյուարքի Սերոբ Հայ համայնքատանում հետեւել է անշարժ գույքի գործարքների վերաբերյալ դասընթացների եւ, որպես այդ բնագավառի մասնագետ, հրավիրվել է Երուսաղեմ՝ ստանձնելու իր նոր պաշտոնը պատրիարքարանի այն բաժնում, որն անզգայում եւ անփույթ գործարքների բույն է եղել։ Հիշենք 1970-ական թվականների դեպքերը, երբ այդ ժամանակվա պատրիարք Եղիշե արք. Տերտերյանն ընդունեց 99 տարով եկեղեցապատկան կալվածներ վաճառելու կամ վարձով տալու մեղադրանքները։

Տես # էջ 2

ԵՐԵՎԱՆ

«Իշխանությունները դեռ է ցույց են համերաշխության եզրեր գտնել ընդդիմության հետ»

Ազգային միաբանությունը չի մասնակցի տեղական ինքնակառավարման ընտրություններին

Սեպտեմբերի 25-ի դեպքերից հետո երեկ Ազատության հրապարակում տեղի ունեցավ Ազգային միաբանության դաշինքի առաջին, արտոնված հանրահավաքը։ Մասնակիցների թիվն, ըստ ԱԺՄ վարչության անդամ Դավիթ Վարդանյանի, 100 հազարի է հասնում։ (Միլիցիայի տվյալների կարծիքով չէր անցնում 30 հազարը - խմբ.)։ Դաշինքում ընդգրկված հինգ կուսակցությունների առաջին դեմքերն իրենց ելույթներում ներկայացրին հայտնի դեպքերից հետո հանրապետությունում ստեղծ իրավիճակը այն հաղթահարելու մի ելք տեսնելով իշխանությունները դեռ է ցույց են համերաշխության եզրեր գտնել ընդդիմության հետ։ Ցավով նշելով-դիվանագիտական աշխարհում Հայաստանի անկում առած վարկանիշի հետեւանքները «այսօր բոլորը գիտեն, որ Հայաստանում անօրինական իշխանություն է»։ Խոսվեց նաեւ ընտրությունների արդյունքները Սահմանադրական դատարանում վիճարկելու եւ մի շարք այլ հարցերի մասին։ Գնահատականներ տրվեցին սեպտեմբերի 25-ի եւ 26-ի իրադարձություններին։

Պարույր Հայրիկյանը կրկին հիշեցնելով, որ սեպտեմբերի 25-ի իրադարձությունը ընդդիմության եւ իշխանությունների կողմից միանշանակ չգնահատվեց, այնուամենայնիվ, ընդդիմությանն արդարացնող տարբեր գտավ, ասելով, որ 25-ին կիսավարված իրենք չէին կանխատեսել այն իրականությունը անկառավարելի անձին։ Իսկ սեպտեմբերի 26-ին, Ազգային ժողովում պատգամավորների ծեծը հանրապետականի անգամ ծանր համարեց, քանի որ այս անգամ նույնը դեռեւս պետության կողմից էր իրականացվում։ ԱԺՄ անդամ Շավարշ Քոչարյանի կարծիքով սեպտեմբերի լավն էր»։ Ազգային միաբանությունը համոզված հայտնեց, որ հայտնի իրադարձությունները «դեպքին հետաքրքրում» որակողները իրենք կասարել էին այդ հետաքրքրության կեղծելով ընտրությունների արդյունքները։ Պարույր Հայրիկյանն բերեց նշված մեղադրանքով դեռեւս կա

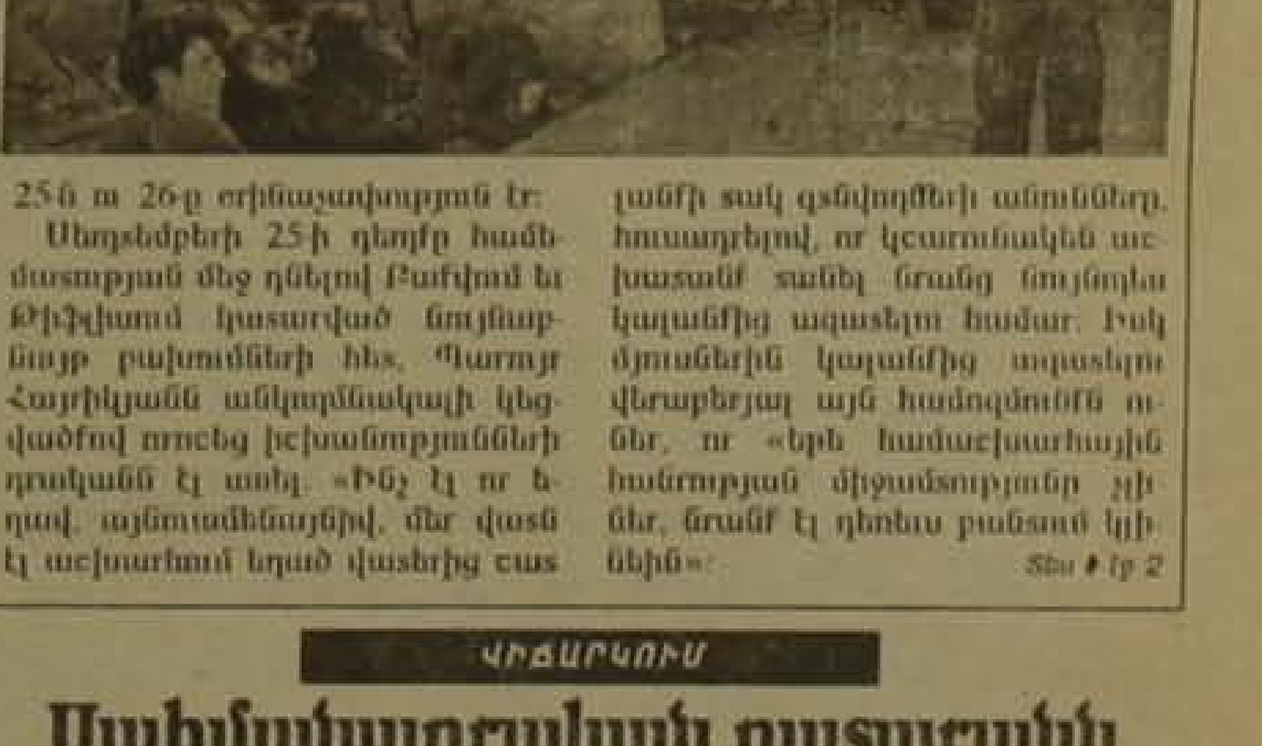

25-ն ու 26-ը օրինաչափություն էր։

Սեպտեմբերի 25-ի դեպքը համեմատության մեջ դնելով Բաքվում եւ Թբիլիսիում կատարված նույնատիպ բախումների հետ, Պարույր Հայրիկյանն անկասկածաբար կեղծվածով ուրեմն իշխանությունների դրականն էլ ասել. «Ինչ էլ որ եղավ, այնուամենայնիվ, մեր վրան էլ աշխարհում եղած վասերից շատ լավի տակ գտնվողների անունները, հասարակելով, որ կշարունակեն աշխատանք տանել նրանց նույնպես կալանքից ազատելու համար։ Իսկ միյուսներին կալանքից ազատելու վերաբերյալ այն համոզմունքն ունեն, որ «երբ համաշխարհային հանրության միջամտությունը չլինի, նրանք էլ դեռեւս բանտում կլինեն»։

Տես # էջ 2

ԱՄՆ

Փերոն մերժեց Դոուլի առաջարկը

25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, VOA, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Միացյալ Նահանգների «Բարենորոգումների կուսակցությունը» ներկայացնող նախագահության երրորդ թեկնածու Ռոս Փերոն մերժեց հօգուտ հանրապետականների հրաժարական տալու հանրապետական թեկնածու Բոբ Դոուլի առաջարկը։ Լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ երեկ Վաշինգտոնում Փերոն ասաց, թե անկախ այն հանգամանքից, որ հարցախույզներում գործ, վարկանիշ ունի, ինքը մտադիր է մինչեւ վերջ տանել նախընտրական արշավը։ «Նյու Յորք թայմս» օրաթերթը վկայակոչելով Դոուլի գաղափարակիցներին, երեկ հաղորդել էր, որ Փերոյի աջակցությունը հնարավորություն կտար Դոուլին կրճատել հասարակական հարցման վերջին տվյալներով Քլինթոնի վարկանիշի կրկնակի առավելությունը իր նկատմամբ։ Ռոս Փերոն զգուշացրել է, որ Քլինթոնի վերընտրությունը կարող է հանգեցնել երկրորդ Ուոթերգեյթի։ Նկատի է առնվում այն սկանդալը, որի հետեւանքով 1984 թվականի օգոստոսին նախագահ Նիքսոնը հրաժարական տվեց։

ԿՐԹԱԿԱՆ

Սահմանադրական դատարանն ընդունեց Աշոտ Մանուչարյանի հայցադիմումը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հոկտեմբերի 25-ին անհրաժեշտ լրացումներ կատարելուց հետո ՀՀ Սահմանադրական դատարան հանձնվեց Հայաստանի նախագահական ընտրությունների արդյունքները անվավեր ճանաչելու մասին ՀՀ նախագահի թեկնածու Աշոտ Մանուչարյանի հայցադիմումը, որն ընդունվեց ՀՀ Սահմանադրական դատարանի կողմից։ Հայցադիմումը ՀՀ ՍԴ հանձնեցին Աշոտ Մանուչարյանի լիազորված անձինք՝ ԳԻԱՐԷՄԻ կազմակերպության խորհրդի նախագահ Սուրեն Զոլյանը եւ խորհրդի անդամ, Ա. Մանուչարյանի ընտրական շտաբի ղեկավար Արամ Արշակյանը։

Հայցի հիմքում որպես վճռորոշ ապացույց դրված է միայն ԵԱՀԿ դիտորդական առաքելության վերջնական փաստաթուղթը։ Դրան կցվել է նաեւ հայերեն թարգմանությունը ընտրական համապատասխանությունը հավաստող փաստաթղթերը։

Այժմ արդեն Լեբեդին կարելի՞ է դատապարտել

25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Ի-ՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունը հաղորդեց, որ Ռուսաստանի դատախազությունն սկսել է Ազգային անվտանգության նախկին քարտուղար Ալեքսանդր Լեբեդի դեմ հետաքննության փուլի մեղադրանքով հարուցված գործի քննությունը։ Արդյունքները կհրապարակվեն քննության ավարտից հետո։ Հիշեցնենք, որ նախորդ շաբաթ ներքին գործերի նախարար Անատոլի Կուլիկովը Լեբեդին մեղադրեց հեղաշրջում ծրագրելու մեջ եւ ասաց, որ դա ապացուցող փաստաթղթերը ուժի փաստաթղթերն այժմ հետաքննվում են դատախազությունում։ Իսկ Լեբեդը մերժում է բոլոր մեղադրանքները։

ԸՆԹԱՑԻԿ

«Երբ կան ինչ-որ բոլորակներ, որոնք սահմանված էին ինձ ծեծելու, ապա նրանք ընտրել էին շատ անհարմար ժամանակ և տեղ», այսպիսի գնահատական տվեց ԱԺ փոխնախագահ Արա Սահակյանը երեկ, Արմենպրեսի մամուլի սրահում լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ, պատասխանելով այն հարցին, թե իշխանության որոշակի թևեր ինչքանո՞վ էին տեղեկացված իրեն ծեծելու հարցում: Չցանկանալով կրկին անդրադառնալ սեպտեմբերի 25-վող կարծիք հայտնելու համար մարդկանց չեն հետապնդում, մարդիկ իրենք են հետապնդում», ընդգծեց ԱԺ փոխնախագահը:

Նրա ասելով, նախագահական ընտրություններից հետո անցել է մեկ ամիս, և նախագահը և վարչապետը իրենց վերապահված լիազորությունների սահմանը չեն անցել, հետևաբար, ըստ նրա, ճգնաժամ գոյություն չունի: Իսկ այն, ինչ տեղի ունեցավ ԱԺ վերջին նորօրյա նիստում, Արա Սահակյանը համարեց նախանշան ժամանակին, երբ խորհրդարանը մեր-ենք այնտեղ, որտեղ չկա, փոխարենը այնտեղ, որտեղ կա, այդ մարդկանց ենք հալածում, հարվածներից փրկում, թե ուղղակի խաղ ենք անում... իսկ այնտեղ իրական կառուցված համակարգը աշխատում է և օր օրի վրա է դրվում, օգտագործելով տեղական կառույցները ու դպրոցները: «Ձեր աչքի առաջ ստեղծում են կոռուպցիայի խմբերխմբեր ու ինքնաստիճաններ», ասաց նա, և թեման եզրափակեց այսպես. «ՀՀՇ վերնախավում փնտրել կոռուպցիա դա գիտակցված մոլորություն է»:

Արա Սահակյան. «Հայաստանում կոռուպցիա կա, բայց որտեղ ենք որոնում այն»

ի մանրամասներին, Արա Սահակյանը խնդրեց այդ մասին չխոսել, քանի որ հասցեին ճնշակված մարդիկ կկատարեն իրենց աշխատանքը և գնահատական կտան: ԱԺ փոխնախագահն ինքն էլ ունի մի շարք հարցեր, որոնց պատասխանը չկա. ինչո՞ւ մի դեպքում ավելի դաժան, մյուս դեպքում ավելի մեղմ, ինչո՞ւ հենց իրեն, և ոչ մեկ ուրիշի, ինչո՞ւ արհեստավարժ դահիճները չգործեցին, ինչո՞ւ մեկ ժամ է անցել, և որևէ մեկը պատասխան չի տվել: Բայց նա համարեց, որ իր կողմից դեռևս փակված է նման հարցերի կտրուկ բարձրացումը, որովհետև այն դեպքերը, որոնք պատասխանատու են, դեռ չեն առաջել իրենց տված ժամկետ: Պատասխանելով մեր այն հարցին, թե արդյոք հոկտեմբերի 5-ի ընտրությունները չէ՞ին պատճառը, որ առկա ինքնակալ վրեժխնդիր է, ինչ կարծիքի է փոխնախագահը Ազգային ժողովը ցրելու մասին, Արա Սահակյանը նշեց, թե ինքը չի կարող երկխոսության գնալ որևէ մեկի հետ, որն ասում է, թե ինքը հոկտեմբերի 5-ին արդար է ընտրվել, իսկ որևէ մեկը անարդար: Իր դեմքում և ԿԸՀ-ում և Վերաքննիչ դատարանում քննվել է գործը և գնահատական է տրվել, որ Արա Սահակյանի ընտրության դեմ եղած խախտումները չէին կարող ազդել ընտրությունների արդյունքի վրա: «Այս խորհրդարանը օրինական ընտրված խորհրդարան է», ասաց նա և հոկտեմբերի 5-ը կապակցել սակ դեպքերի հետ բացառեց որևէ խոսակցություն, որովհետև դա կհանգեցներ ավելի շատ վարկաբեկման: Ըստ նրա, ԱԺ-ն անհրաժեշտ կլինի ցրել այն ժամանակ, երբ նախագահը չկարողանա իր ծրագրերը օրենքների միջոցով անցկացնել: ՀՀՇ-կառավարության ճգնաժամի գնահատականին Արա Սահակյանը չհամաձայնեց: Նրա կարծիքով, ՀՀՇ-ն դեմոկրատական կազմակերպություն է և նրա յուրաքանչյուր անդամ կարող է ազատ կարծիք հայտնել:

«Իր ամբողջության Ձեզ հայտնի կիսառազմականացված կազմակերպության, ինչպիսին դաշնակցությունն է, ՀՀՇ-ում տեսնել այլ ամբո-

ղջ կառավարության կողմից ներկայացված օրինագծերը: Պատճառները նրա կարծիքով պետք է փնտրել և կառավարությունում և խորհրդարանում:

«Այժմյան, սա այն վիճակն է, որ երազում էին լրագրողները, երբ խորհրդարանը դառնում է անհնազանդ», ասաց ԱԺ փոխնախագահը:

Ինչ վերաբերում է «նոմենկլատուրային կոռումպացված» լինելուն, ապա ըստ Արա Սահակյանի, իրեն ավելի շատ հետաքրքիր է, թե ի՞նչ է նշանակում ՀՀՇ-ի վերնախավի կոռումպացվածությունը: Նա առաջարկեց, որպեսզի այդ բնույթի առաջին մեղադրանքը անցկացնի հենց այդ բնորոշման հեղինակը և ՀՀՇ կոռումպացվածության մասին իր տեսակետը հայտնի, երբ նա դեռ պետանվտանգության ղեկավարն էր: Ըստ ամենայնի, նկատի ուներ Դավիթ Շահնազարյանին: Այնուհետև էլ դրական Եզրյանին համարելով իր ընկեր և առաջնորդ մարդ, բնութագրելով վերջինիս բարեմասնությունները, Արա Սահակյանը միաժամանակ ոչ մի կերպ չի պատկերացնում, թե նա իմանալով իր բոլոր կարողությունները և որ ինքը ոչ մի տնտեսական առնչություն չունի, ինչպես կարող է իրեն անվանել կոռումպացված մարդ:

«Ընդհանրապես Հայաստանում կոռուպցիա կա, բայց որտեղ ենք մենք որոնում կոռուպցիան», շարունակեց ԱԺ փոխնախագահը», հետո որոնում

«Հայաստանը շատ փոքր երկիր է, և այստեղ իշխանության և փողի կենտրոնացումը մի քանի ձեռքերում խիստ վտանգավոր է», ասաց նա և նշեց, թե որպեսզի Հայաստանում տեղի ունենա տնտեսության «դեմոնոպոլիզացիա», պետք է աջակցեն բոլորը նախագահից մինչև լրագրող: Արա Սահակյանի կարծիքով, յուրաքանչյուր տնտեսավարող սուբյեկտ պետք է մասնակցի անձնական մասնակցությամբ, ինչպես մյուսները: Մասնավորների հզոր տնտեսական հատվածություն չպետք է տարբերություն դնի մարդկանց միջև: Նույնը, ըստ նրա, վերաբերում է հարկային տեսչությանը, որը չպետք է առաջնորդվի անձնական կապերով, անկախ նրանից, թե տվյալ տնտեսավարող սուբյեկտը ինչ քաղաքական ուժեր են հովանավորում և ինչպիսի կապեր ունեն:

«Օրենքները բոլորի համար պետք է գործեն հավասարապես», փաստեց Արա Սահակյանը, ըստ էության չվստահելով այն, ինչ որ ասում է ընդդիմությունը իր հանրահավաքներում:

ԱԺ փոխնախագահը հայտարարեց նաև, թե մի շարք նախարարությունների դերը մեր քաղաքական համակարգում շատ մեծ է: Դա համար վեց նոր ու անփորձ, ավանդույթներ չունեցող երկրներին բնորոշ բան: Իսկ հանրապետության քաղաքական վիճակը գնահատելով «շատ «հեռավոր»», Արա Սահակյանը գտավ նաև ոչ միայն այն, որ մեր մեջ կորցրել հավասարակշռությունը դեմոկրատական զարգացման ընթացքում, այլև հասարակության չափից դուրս քաղաքականացման մասին, երբ երկրորդ պլան է մղվում հոգևորը:

Ընդհանուր առմամբ Արա Սահակյանի տոնը լավ էր, թեև վերջին ամիսները դաժան եղել էին: Ինչ վերաբերում է սեպտեմբերի 26-ի խորհրդարանում տեղի ունեցած դեպքերին, նա այն կարծիքը հայտնեց, որ իր մի քանի գործընկերներ անընդունելի ձևով են արձագանքել նախորդ օրը կատարվածին և պատասխանեց այն, բայց նաև ընդգծեց, որ սեպտեմբերի 26-ի հակաիրավական արդյունքները սրացվել էին սեպտեմբերի 25-ին:

[illegible]

«Իշխանությունները պետք է ցուցաբերեն համբերատարության եզրեր գտնել ընդդիմության հետ»

Սկիզբը էջ 1

ՄԻՄ-ի նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը մամուլին ներկայացրեց նախագահական ընտրությունների արդյունքները Սահմանադրական դատարանում վիճարկելու անհրաժեշտությունը: Տեղեկացրեց, որ մեկ օր առաջ ՄԴ են ներկայացրել 300 էջանոց հայցադիմում, որը նախապես ուսումնասիրել է փորձագետների ու իրավաբանների մի մեծ խումբ: Ազգային միաբանության լիդերները չեն փոխել իրենց համոզմունքը ընտրությունների արդյունքները կեղծված լինելու վերաբերյալ և վստահ են, որ «մեր ժողովուրդը լավ գիտի՝ ով է այն նախագահը, որին ընտրել է»: Այդուհանդերձ գտնում էին, որ նույն ժողովուրդը պետք է իմանա՝ ով ինչքան ձայն է հավաքել: «Հաղթանակ ունենք, մնում է այդ հաղթանակը պաշտպանենք՝ անվավեր ճանաչելով ընտրությունը», ՄԴ-ի նկատմամբ հանրահավատի մասնակիցների անվստահությունը փարատեցին բեմահարթակից ելույթ ունեցողները:

Գալով նոյեմբերի 11-ին տեղի ունեցած նախագահի երդման արարողությանը, հայտնեցին, թե այն չպետք է հուսահատեցնի ժողովրդին: ՄԴ-ի պատասխանն ակնկալվում է մինչև նշված արարողությունը, բայց եթե այն ուշանա, միևնույն է պայքարի համար երբեք ուշ չէ և «միասնական ջանքերով օրինական իշխանություն կարող ենք ստեղծել մեր ցանկացած պահին»:

Վազգեն Մանուկյանը պատրաստված եղավ վերլուծել ֆաշիզմի բաղկացուցիչ տարրերը, որպեսզի հերքի իշխանությունների կողմից իրեն վերագրվող այդ մեղադրանքը: Թվարկեց նաև այն գործոնները, որոնք հաղթանակ բերեցին իրեն՝ այսուհետ իշխանություններով ժողովուրդն ապագա յունի, իրենց կողմից պորտֆելների լուծումներ են առաջարկվել, որը վստահություն է ծնել ժողովրդի մոտ և հաջորդը՝ հինգ կուսակցությունների միավորումն էր՝ ուժի դեմ ուժ է գոյանում: Շեշտեց նաև, որ Ազգային միաբանությունը երբեք կաղրային հարց չի քննարկել, ինչպես ներկայացվում է տեղական քաղաքական միջոցներով և այդ հարցում իրենց նախապատվությունը պրոֆեսիոնալիզմին են տալիս:

Ազգային միաբանության դաշինքի անունից վերջում ընթերցվեց մի հայտարարություն, որով նրանք հրաժարվեցին տեղական ինքնակառավարման ընտրություններին մասնակցելուց, պատճառ բերելով «նախագահական ընտրությունների կեղծված արդյունքները»:

[illegible]

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հոկտեմբերի 29-ին մեկօրյա այցով Հայաստան կժամանի ԱՄՆ կառավարական պատվիրակությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես Նոյյան տապան գործակալությանը հաղորդեցին Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատնից, հոկտեմբերի 29-ին մեկօրյա այցով Երևան կժամանի ԱՄՆ կառավարական պատվիրակությունը առևտրի դեպարտամենտի ներկայացուցիչ, ՄՊՀ-ի հետ էներգետիկայի, առևտրի և ներդրումների բնագավառում համագործակցության հարցերով խորհրդական Ցան Կալիցկու գլխավորությամբ: Պատվիրակության անդամները հանդիպումներ կունենան ՀՀ նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի, վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի, արդյունաբերության նախարար Աշոտ Սաֆարյանի, առևտրի նախարար Վահան Մելքոնյանի, էներգետիկայի նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանի, էկոնոմիկայի փոխնախարար Արմեն Դարբինյանի, Հայաստանի առևտրա-արդյունաբերական պալատի նախագահ Համլետ Հովհաննիսյանի, ինչպես նաև հայ բիզնեսմենների հետ: Հանդիպումների ընթացքում կողմերը կքննարկեն էներգետիկայի, առևտրի և ներդրումների հարցեր:

Գյումրի. Հանձնաժողովի նախագահը զգուշացրել է խախտումների համար

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրապայքարում, Գյումրիում, քաղաքապետի պաշտոնին հավակնում են գրանցված վեց, իսկ համայնքի ավագանու անդամների 15 տեղերին՝ 49 թեկնածուներ: Եվ ահա, ծավալված նախընտրական քարոզչությունը սկսել է ուղեկցվել, արդեն այս փուլում ոմանց կողմից բույլ տրվող ապօրինությունների մասին համառ խոսակցություններով: Որևէ նման անհանգստություն է արտահայտել ոչ այլ ոք, քան Գյումրիի համայնքային ընտրական հանձնաժողովը: Վերջինիս նախագահ Խաչատուր Եղոյանը հանդես գալով պաշտոնական հայտարարությամբ, նշել է, թե իրենք ահազանգեր են ստանում, որ որոշ թեկնածուներ և նրանց կողմնակիցները սպառնում են ընտրողներին, նրանցից հավաքում անձնագրեր և ստորագրություններ: Այդ ստիպի քարոզչությունը դատապարտելի համարելով՝ որպես քաղաքացու ընտրական իրավունքի կոպիտ խախտում, նա հիշեցրել է, որ այդ իրավունքի որևէ սահմանափակում, բացի օրենքով նախատեսված դեպքերից, արգելվում է և հետապնդվում օրենքով: Հանձնաժողովի նախագահը հայտարարել է, որ եթե հիմնավորվեն քաղաքացիների բողոքները, հանձնաժողովը կկիրառի արտահերթ նիստ, կքննարկի և կկայացնի համապատասխան որոշում, ընդհուպ թեկնածուի գրանցումը չեղյալ հայտարարելը:

Պարոն Եղոյանը հավաստիացրել է, թե հանձնաժողովը կանի ամեն ինչ, որ Գյումրիում ընտրությունները ընթանան արդարության և օրենքի սահմաններում, չխախտվեն ընտրողների և ընտրվողների իրավունքները: Յոսանք...

[illegible]

Գեղարքունիք. Սպասվում է թեժ ընտրապայքար

ԳԱՎԱՌ, 25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Գեղարքունիքի մարզում, որն ունի 90-ից ավելի բնակավայր, համայնքների ղեկավարների ու ավագանու 2000-ից ավելի թեկնածուներ են գրանցված: Այստեղ պետք է ընտրվեն 5 քաղաքապետ և 86 գյուղական համայնքների ղեկավար:

Ընտրարշավն սկսվել է, և զգացվում է, որ այն լինելու է թեժ ու անզիջում, քանի որ յուրաքանչյուր տեղի համար միջին հաշվով 4–5 թեկնածու է պայքարում: Եթե 34 հազար բնակչությամբ մարզկենտրոն Գավառի քաղաքագլուխ դառնալ ցանկացողների թիվը ընդամենը 6-ն է, ապա դրա կրկնակին է այսօր հավակնում սահմանամերձ ու հոգևոր Վարդենիս փոքր քաղաքի քաղաքապետի պաշտոնին:

Ինչպես Արմենպրեսի թղթակցին ասաց մարզային ընտրական հանձնաժողովի քարտուղար Հակոբ Սարգսյանը, ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ ընտրարշավի մասնակիցների մեծամասնությունն աշխատանքային փորձ, համայնքներում հեղինակություն ու հարգանք վայելող անձինք են: Դա ուրախալի է և թույլ կտա տեղերում ընտրել ունակ ավագանի ու գործիմաց ղեկավար, գերծ մնալ պատահական մարդկանցից, ինչը, թերևս, տեղական խորհուրդների նախորդ ընտրությունների հիմնական թերությունն էր:

Եկեղեցապատկան կալվածների վաճառք Երուսաղեմում

Սկիզբը էջ 1

Գործին մոտ կանգնած աղբյուրներից հավաստում են, որ փաստաթղթերը ստորագրելուց հետո պատրիարքի մոտ կասկածներ են առաջացել, և նա նախաձեռնել է հետամնալ ամբողջ գործարքը, սակայն, թե արդյոք կողմերից որևէ մեկը նյութական զիջման չի օգտվում: Կասկածներն առաջացել են այն ժամանակ, երբ Յաֆֆայի վանքի համար 750 հազար դոլարի կանխավճար է նախատեսվել համաձայնագրի ստորագրելուց անմիջապես հետո, մինչդեռ նույն կալվածի համար 1 միլիոն 200 հազար դոլարի մեկ այլ առաջարկ անտեսվել է, և Հոտելի արենդավորողի կողմից չի ներկայացվել:

Պատրիարքն այնուհետև դիմել է իսրայելական մի ֆիրմայի, որպեսզի նրանք գործարքների և մանրամասնության քննարկման պատասխան տան:

Պատրաստված գենքագրից պարզ է դառնում, որ 99 տարով ստորագրված բոլոր համաձայնագրերը վերջնական վաճառքի համապատասխան փաստաթղթեր են, և Հայոց պատրիարքարանը դրանք այլևս ետ ստանալ չի կարող: Ավելին, զեկուցագիրը նշել է, որ մեծ վնաս է պատճառում պատրիարքարանին, քանի որ այդ կալվածները ներկայումս վարձակալների կողմից զբաղված են դրված: Եկամուտների բաշխման տարբերությունը, ըստ զեկուցագրի, նույնպես գնահատելի համարել չի կարելի (85 տոկոս վարձակալողին և միայն 15 տոկոս պատրիարքարանին):

Մի այլ կարևոր կետ էլ այն է, որ ըստ իսրայելական օրենքների, 99 տարով վարձակալման տրված կալվածները մանկեսի ավարտից հետո ևս վերադարձ ենթակա չեն, դրանք պետք է վերածվեն 99 տարով վարձակալման տոմսի:

Թարգման արք. Մանուկյանը, որն այժմ գտնվում է Մ. Նահանգներում, գործարքները համարել է «դավաճանության չարաշահում» Հոտելի արք. Բաղդասարյանի կողմից: Նա մասնավորել է տեղեկանալով, թե արդյո՞ք հնարավոր է չեղյալ համարել պայմանագրերը: Սակայն լավատեսական աղբյուրներն Իսրայելում պնդում են, որ պատրիարքարանը ոչ մի կերպ չի կարող խուսափել իր այդ մասնակցությունից և պետք է հաշտվի այն մտքի հետ, որ հավերժ կորցրել է իր կալվածները:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 2 տարի
Գրանցվել է ...
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երևան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941. AT&T (3742) 151005.
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581641
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը
«Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատկանում է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Տեղական

ՃԱՄԲԱՐԱԿ

Կասկածելի համբավ ունեցող պաշտոնյաները չեն կարող արժանանալ ժողովրդի քվեին

Լիդա Սարգսի Մուսայելյանը ծնվել է 1950 թ. օգոստոսի 21-ին, ՀՀ Կրասնոսելսկի շրջանի Արծվաշեն գյուղում, բանվորի ընտանիքում: 1957 թ. ընդունվել և 1967 թ. ավարտել է Արծվաշենի միջնակարգ դպրոցը: 1971 թ. ընդունվել և 1975 թ. ավարտել է Երևանի Խաչատուր Աբովյանի անվ. հայկական պետական մանկավարժական ինստիտուտի բանասիրական ֆակուլտետը: 1975–1976 ուս. տարում աշխատել է Արծվաշեն գյուղի դպրոցում որպես հայոց լեզվի և գրականության ուսուցչուհի: 1976–77 ուս. տարվանից մինչև հիմա աշխատում է Ճամբարակ քաղաքի թիվ 1 միջնակարգ դպրոցում, դարձյալ որպես հայոց լեզվի և գրականության ուսուցչուհի:

1988 թվականից հայոց համազգային զարթոնքի հետ զբաղվել է քաղաքական գործունեությամբ: 1992 թ. ամռանը մասնակցել է հայրենի Արծվաշենի պաշտպանությանը:

ՀՌԱԿ անդամ է 1996 թ. փետրվարից, «Արծվաշեն» ակումբի ատենապետ: Թեքեյան մշակութային միության անդամ է:

Ամուսնացած չէ:

– Ինչո՞ւ եք Ձեր թեկնածությունն առաջադրել Ճամբարակի քաղաքապետի պաշտոնի համար:

– Երևի թե մեր զրույցի ընթացքում ամենից դժվար կլինի այս հարցին պատասխանել: Այնուամենայնիվ, կփորձեմ:

Ծագումով, ծնունդով ադրբեջանցիների կողմից 1992 թ. ամռանը բռնագրավված Արծվաշեն գյուղից եմ, որտեղ հանգչում են իմ նախնիների աճյունները: Սակայն իմ ողջ գիտակցական կյանքում ապրել ու աշխատել եմ նախկին Կրասնոսելսկում, այժմ Ճամբարակ: Լինելով ակտիվ բնավորության տեր՝ իմ քաղաքացիական պարտքն եմ համարել անմասն չմնալ հասարակական կյանքի փոփոխություններին, առիթի դեպքում անկողմնակալ կերպով լուսաբանել քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական մեր արդի կյանքը՝ ինչպես այն կա: Իմ ձայնն եմ բարձրացրել շրջանում իշխող իշխանավորների կամայականությունների, ապօրինությունների, բռնակալության և էթիկայի նորմերը ոտնահարելու դեմ, որոնք մեր ազգաբնակչությանը պարտադրվել են հայրենասիրության քողի ներքո, մասնավորապես, խաղարկելով արցախյան հիմնահարցի և Արծվաշենի ծեգ հայտնի իրադարձությունների վերաբերյալ խաղաքարտերը:

Ես առաջադրվել եմ, որպեսզի ընտրվելու դեպքում իմ համաքաղաքացիների մեջ վերականգնեմ հավատը մարդու, նրա լավ գործերի հանդեպ, օգնեմ վերադառնալ դեպի բարեկեցիկ ու արժանապատիվ կյանք: Ուզում եմ հավատալ, որ նոր որակի տեղական ինքնակառավարման մարմինները հնարավորություն կտան դրան:

– Հայտնի է, որ սկսվել է ընտրարշավը: Ունե՞ք խոչընդոտներ, որոնք դժվարացնում են Ձեր ընտրական քարոզչությունը:

– Անշուշտ, ունեմ դժվարություններ, այն էլ՝ բավականին շատ: Առաջադրված 7 թեկնածուներից միայն ես եմ կին: Դե, իհարկե, ես առնականության ցուցաբերման ոչ մի ակնկալություն չունեմ իմ հարգարժան հակառակորդներից, ավելի ճիշտ՝ մրցակիցներից: Սակայն եթե չկան այդ ակնկալությունները, կարծում եմ, որ գոնե նրանց կողմից պետք է հարգվեն օրենքի կետերը, տարրական էթիկայի կանոններն ու իմ, որպես գրանցված թեկնածուի, իրավունքները: Մրցակիցներիցս մեկն այսօր զբաղեցնում է քաղաքապետի պաշտոնը: Սա խոսում է այն մասին, որ նա դեռևս իշխանություն ունի մարդկանց վրա և քաղաքային թյունն իր համակիրների միջոցով սկսել է ընտրողների անձնագրերի համարները գրանցելով պարտադրելով ստորագրել, որ անպայման քվեարկեն այդ թեկնածուի օգտին: Սա [illegible] մարդկանց, մարդկային իրավունքների կոպիտ ոտնահարում է, և ես իրավապահ մարմինների ուշադրությունն եմ հրավիրում այս իրողության վրա, որովհետև, ի վերջո, դա հետապնդում է կեղծիքի դիմելու նպատակ:

Օրենքը, կարծում եմ, որոշ հստակ փոփոխությունների, լրացումների կարիք ունի: Վիրավորական է, որ արծվաշենցիներն այս անգամ ևս չեն հիշվում: Եվ գործող օրենքի համաձայն կարող են նոր անախորժություններ բաժին հասնել նրանց՝ նայած, թե համայնքային ընտրական հանձնաժողովներն ինչպես նպատակահարմար կգտնեն վարվել նրանց հետ, ինչպիսի նորանոր վկայականներ, տեղեկանքներ կպահանջեն արդեն որերորդ անգամ ծեծված ցուցակները հաստատելու, որպեսզի նրանք իրավունք ունենան մասնակցելու ընտրություններին, մի բան, որ Ազգային ժողովի և նախագահական ընտրությունների ժամանակ չի եղել: Տվյալ դեպքում ես կենտրոնական և մարզային ընտրական հանձնաժողովների ուշադրությունն եմ հրավիրում այս փաստի վրա և ակնկալում, որ կվերականգնվի օրինականությունը:

– Ի՞նչ քաղաքական հայացքներ ունեք և ո՞ւմ օգտին եք քվեարկել նախագահական ընտրություններին:

– Ես, որպես այսօրվա Հայաստանի քաղաքացի և արծվաշենցի, որն իր ծնողով է փակել արյուն-քրտինքով ստեղծված տան դուռը և բռնի ծննդից մի կերպ մազապուրծ եղել, անպաշտպանվածության և բազմաթիվ սոցիալական խնդիրների համար քննադատել եմ և, հավանաբար, դարձյալ, հարկ եղած դեպքում, կքննադատեմ ՀՀ իշխանություններին, այդ թվում նաև՝ նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանին: Սակայն ես ՀՌԱԿ անդամ եմ, «Արծվաշեն» ակումբի ատենապետ, Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության անդամ, որոնք անցած ընտրություններին, ինչպես գիտեք, պաշտպանել են Հայաստանի Հանրապետության նախագահի թեկնածությունը:

– Քաղաքի հիմնախնդիրների շարքում որո՞նք կառանձնացնեք:

– Խնդիրները չափից ավելի շատ են: Ուզում եմ առանձնացնել հատկապես մի շարք առանցքային հարցեր: Ճամբարակը սահմանամերձ քաղաք է, որին բնորոշ են սահմանամերձ բոլոր բնակավայրերի խնդիրները: Համատարած քայքայվածություն է այստեղ ու համատարած թշվառություն: Բարոյալքված ու հուսահատված է մտավորականությունը, հատկապես մանկավարժները: Նորաթուխ, խամաճիկ չինովնիկների գործողությունների բացահայտ անպատասխանատվություն է ու անպատժելիություն: Քայքայված առողջապահություն է և անգործ երիտասարդություն: Մրցակից քաղաքապետի առաջ շատ լուրջ դժվարություններ կան հաղթահարելու, որովհետև նախկին ղեկավարության «արդյունավետ» աշխատանքի պտուղները սա է:

Շատ լուրջ հարցեր կան կապված արծվաշենցիների հետ: Համայնքի բողոքներ կան նրանց կողմից կառուցված խրճիթների և հողի անօրինական բաժանման հետ: Արծվաշենցին այստեղ մի տեսակ դիտվում է որպես երկրորդ կարգի մարդ: Այս ամենի մեջ, անշուշտ, իր մեծ ներդրումն ունի դարձյալ շրջանի նախկին ղեկավարությունը: Ու այսօր այդ ավանդներին շարունակում է հավատարիմ մնալ ներկայիս քաղաքապետը, որն իր խոսքերով ասած պատերազմ է հայտարարում արծվաշենցիներին:

Այս վարմունքը սեպ խրեց ճամբարակցիների և արծվաշենցիների միջև (մի բան, որ պետք է անպայման ուղղվի): Եվ այս ամենից հետո նա ակնկալում է արծվաշենցիների քվեն: Եթե այս ամենին ավելացնենք նաև այն, որ նա շահարկում է բարձրաստիճան անձանց անունները, ապա հասկանալի կլինի, որ նա դրանով անվանարկում է այն պաշտոնյաներին ժողովրդի աչքում, անվստահությամբ լցնում նրանց հանդեպ: Բազմաթիվ խնդիրներ ունի նաև դպրոցը: Ես մասնագիտությամբ մանկավարժ եմ և լավ եմ ճանաչում այն: Ցավով եմ նկատում, որ դպրոցական կյանքի մակարդակը, թեկուզ մերժված նախկինին հասնելու համար, դեռ շատ գործ է, իսկ մանկավարժների վիճակը՝ գրեթե անհուսալի:

Անհավասար վերաբերմունք կա նաև ազգային փոքրամասնություն կազմող, տվյալ դեպքում, ռուսների նկատմամբ:

Քաղաքապետի պաշտոնում ընտրվելու դեպքում սրանք են այն հիմնահարցերը, որոնց իմ անմիջական ուշադրությունը կդարձնեմ և կփորձեմ լուծել մարզպետարանի և հանրապետական մարմինների հետ:

– Ի՞նչ կուզեիք ասել Ձեր ընտրողներին:

– Իմ ընտրողներին հավաստում եմ, որ, ընտրվելու դեպքում, սկզբունքորեն և հաստատակամ, անշահախնդիր կնվիրվեմ իմ աշխատանքին՝ հաշվի նստելով նաև նրանց հետ, պաշտպանելով օրենքն ու օրինականությունը: Ես, որ ապրել եմ նրանց հետ կողք կողքի, կիսել բոլորի ուրախությունն ու վիշտը, սատար կկանգնեմ արդարությանն ու ճշմարտությանը:

Իմ կարծիքով, գոնե այս անգամ, ստեղծված են բոլոր հնարավոր պայմանները՝ ընտրություններն արդար անցկացնելու, չնայած տեղամասային հանձնաժողովներում որոշակի թիվ են կազմում վստահություն չներշնչող, կամակատար անձինք: Իմ ընտրողներին հնարավորություն է տրված առաջիկա երեք տարվա ընթացքում տնօրինել իրենց և իրենց երեխաների ճակատագրերը: Գտնում եմ, որ այսօր բարձրացել է նրանց քաղաքական և քաղաքացիական ակտիվությունը, ու համոզված եմ, որ նրանք իրենց ձայնը չեն տա նախկին ու ներկա այն պաշտոնյաների օգտին, որոնք իրենց վարքագծով, գործելակերպով կասկածելի համբավ ձեռք բերեցին, վարկաբեկեցին նաև ՀՀ իշխանություններին, ընդհուպ ՀՀ նախագահին, ինչը դժգոհություն է առաջացնում հասարակության մեջ:

ԵՐԵՎԱՆ

Կենտրոնական ջեռուցումը՝ հարցականի տակ

«Ձմեռ-97» ծրագիրը տարբերվում է նախորդ «Ձմեռ» ծրագրերից, երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսում լրագրողներին «այլևայլ» ասաց Երևանի քաղաքապետարանի կոմունալ-տնտեսական բաժնի պետ Ռոբերտ Նազարյանը: Կառավարության թիվ 153 որոշմամբ, կենտրոնացված ջեռուցում իրականացնելու թույլտվություն ստանում են այն ջերմամատակարար ձեռնարկությունները, որոնք մինչև 96 թ. սեպտեմբերի 1-ը հավաքում են աբոնենտային պարտքի 70 տոկոսը և պարտավորվում մինչև ջեռուցման սեզոնի սկիզբը հավաքել բոլոր կոմունալ պարտքերը: Որոշման հիմքն ավելի քան ավանդական է. ջերմությունը ապրանք է (ճիշտ ինչպես հացը, ջուրը, հոսանքը), որի համար պետք է վճարել: Մինչդեռ, սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ ջեռուցման վարձավճարների գանձումը Երևանում կազմել է միջին հաշվով 54,7 տոկոս: 70 տոկոսի սահմանը հատել են միայն 2 շրջաններ՝ Էրեբունին և Արաբկիրը:

Պրն Նազարյանը տեղեկացրեց, որ կենտրոնացված ջեռուցման նախորդ տարվա ծախսերն ապահովելու համար պահանջվում է 350 մլն դրամ կապիտալ վերանորոգման աշխատանքների համար, 52,4 մլն խմ գազ, 29700 տ մազութ, 22,5 մլն կվտ/ժ էլեկտրաէներգիա, որ ընդհանուր առմամբ կազմում է 5 մլրդ 100 մլն դրամ ջեռուցման սեզոնի 90 օրվա համար (դեկտեմբերի 1-ից մարտի 1-ը): Կենտրոնական ջեռուցումից օգտվող ընտանիքները նորմայի ջերմամատակարարման համար ստիպված կլինեն վճարել 1410 դրամ յուրաքանչյուր քառակուսի մետրի համար:

Նախորդ տարի ջեռուցումը հնարավոր դարձավ կառավարության հատկացրած 24700 տ մազութի (մարդասիրական օգնության) շնորհիվ, ինչի հաշվին ջեռուցման սակագինը իջավ 657 դրամի: Այն ժամանակ անցկացված հարցման տվյալներով ջեռուցման համար վճարելու պատրաստակամություն էր հայտնել երևանցիների 35 տոկոսը, մինչդեռ այս տարի անցկացված հարցումների համաձայն, չնայած փաստացի բնակչության ոչ եկամուտների աճի վերաբերյալ լավատեսական դրդումներին, այդ թիվը նկատելիորեն նվազել է և չի գերազանցում 20 տոկոսը:

Ասուլիսից պարզվեց, որ Երևանի ջերմային տնտեսության ձեռնարկությունները պարտք են էներգակիրների, շինարարներին վճարելիք պարտքերից (285 և 97 մլն դրամ): Սրան ավելանում է ձեռնարկության ներքին պարտքը (աշխատակիցների 4 ամիս շարունակ չվճարվող աշխատավարձ) 90 մլն դրամ: Նման դրության ներքո, ասաց պրն Նազարյանը, Երևանում լիարժեք ջեռուցում հնարավոր չէ կազմակերպել: Սակայն ամեն ինչ կորած չէ: Քաղաքապետը խոստանում է դիմել կառավարությանը Էրեբունու և Արաբկիրի շրջաններում կենտրոնական ջեռուցում կազմակերպելու թույլտվության խնդրանքով: Ըստ այդմ, պրն Նազարյանն ակնկալում է լրատվության միջոցների աջակցությունը մյուս շրջանների բնակիչներին բացատրել մինչև նոյեմբերի 10-ը նախորդ տարվա ջեռուցման պարտքը վճարելու անհրաժեշտությունը: Կառավարությունն իր հերթին կաշխատի նվազեցնել մեկ քառակուսի մետրի արժեքը (հնարավոր է, որ պետական միջոցների հաշվին այն հասցվի 1000 դրամի): Կենտրոնական ջեռուցումը չպետք է ջեռուցման միակ ձևը լինի, անհրաժեշտ են այլընտրանքային տարբերակներ և, ասաց՝ բաժնի պետը: Այդպիսին է, օրինակ, էլեկտրական ջեռուցումը: Այսօր Երևանի ոչ բոլոր շենքերն են պատրաստ ջեռուցման այդ ձևին (նկատի է առնվում էլեկտրացանցերի հուսալիությունը): Այդ խնդրում մի ճակը լավ է Կենտրոնական շրջանում, որի բնակիչները, շնորհիվ էներգետիկների ջանքերի, իրենց գրպանի համապատասխան հնարավորությունների դեպքում «կարող են առանց զգուշանքների օգտվել էլեկտրական ջեռուցումից», որ, ըստ հաշվարկների, կկազմի 1000-1200 կվտ/ժ 2 սենյականոց բնակարանների համար (սա ամբողջ սեզոնի համար):

Օգտվելով առիթից, քաղաքապետարանի լրատվական կենտրոնի ղեկավար Մուրեն Վարդևանյանը հայտնեց, որ Շենգավիթի շրջանի աղբահանման համակարգի աշխատողների ձեռնարկած գործադուլը դադարեցված է, և աշխատավարձերի վճարման նրանց պահանջն ընդունվել է իշխանավորների կողմից:

ԱՐՓԻՆԵ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Գյուղատնտեսական մթերքների մեծածախ վաճառքը՝ մեծածախ շուկայում

Հոկտեմբերի 24-ի թիվ 600 որոշմամբ Երևանի քաղաքապետարանը սահմանում է գյուղատնտեսական մթերքների առևտրի կարգավորման մի շարք միջոցառումներ, քանի որ Երևանի բազմամարդ, ճանապարհներին, շուկաների և տրանսպորտային հանգույցներին հարող տարածքում, շենքերի բակերում ծավալվող առևտուրը պատճառում է երթևեկության անվտանգությանը և խոչընդոտում սանիտարական դրության վերահսկողությանը: Որոշման համաձայն, գյուղատնտեսական մթերքների մեծածախ վաճառքը պետք է իրականացվի վերջերս շահագործման հանձնված գյուղատնտեսական մթերքների մեծածախ շուկայում: Միաժամանակ արգելվում է այդ մթերքների բացօթյա վաճառքը նշված (շուկայից դուրս) վայրերում, ավտոմեքենաներից և կրպակներից: Որոշման մեկ այլ կետով քաղաքապետարանի առևտրի բաժիններին և ոստիկանության [illegible] վերահսկողության կանոնակարգման ձեռնարկությամբ հանձնարարվել է ապահովել որոշման կատարումը, ինչի ամբողջությամբ ակնկալվում է ՀՀ ՆԳՆ մարմինների աջակցությունը: Որոշումը ստորագրել է Երևանի քաղաքապետ Վանո Սիրադեղյանը:

Է. Պ.

Էջմիածին և Մեղրի քաղաքների գլխավոր հատակագծերը հավանության արժանացան

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հոկտեմբերի [illegible] քաղաքաշինության նախարարության կոլեգիայում քննարկվեցին և հավանության արժանացան Էջմիածին և Մեղրի քաղաքների նոր գլխավոր հատակագծերը:

Էջմիածինը մեր հոգևոր կենտրոնն է, և քաղաքի կառուցման մեջ [illegible] Մայր աթոռ սբ. Էջմիածնի [illegible]: Բացի այդ [illegible] Հայաստանում քրիստոնեության [illegible] 1700-ամյակը, և անհրաժեշտ է, որ քաղաքը [illegible] ճարտարապետական [illegible] կան դեմքով [illegible] այդ նշանակալի [illegible] է Էջմիածինը:

Ինչ վերաբերում է Մեղրիին, [illegible]

ԱԶԳ

ՏԵՍԱԿԵՏ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Չորրորդ իշխանությունը կա՞

Այո, Հայաստանում չորրորդ իշխանությունը կա, կայացած է, փառք է, ճիշտ այնպիսի փառք, ինչպիսին առաջին երեքը՝ գործադիր, օրենսդիր եւ դատական իշխանությունները: Միայն այն տարբերությամբ, որ առաջին երեքը, սահմանադրորեն ամրագրված լինելով, իրենց գոյության առթիվ կասկած չեն հարուցում, իսկ ահա չորրորդ իշխանություն կոչվածը, որ ենթադրվում է իբրեւ ազատ, անկախ մամուլի ու զանգվածային լրատվության այլ միջոցների ամբողջություն, զարմանալի մի համառությամբ չի ուզում ճանաչվել: Այսինքն, ոչ թե չկա, չի կայանում, ինչպես պնդում է, օրինակ, «Հայաստանի Հանրապետություն» պաշտոնաթերթի հոկտեմբերի 23-ի համարում պրն Կարեն Վարդապետյանը, այլ այնքան թույլ ազդեցություն ունի հասարակության ու պետության կյանքում, որ կարելի է ասել անտեսվում է: Բայց սա արդեն այլ հարցադրում է: Երբ ազդեցության չափով որոշելու լինենք կայացածության աստիճանը, ապա, ըստ իս, նույն տրամաբանությամբ չկայացած պիտի համարենք նաեւ օրենսդիր եւ դատական իշխանությունները, քանզի մեզանում պետության եւ հասարակության կենսագործունեության բոլոր ոլորտների վրա իրական ազդեցության լծակներ ունեն միայն գործադիր իշխանության մարմինները:

Անելս այն է, որ մենք այժմ կամա-ակամա ստեղծել եւ ապրում ենք այնպիսի պետության մեջ, ուր տեղ է ունեցել իշխանության գերկենտրոնացում նրա երեք թեւերից մեկի ձեռքում: Մյուս երկուսը գործնականում հպատակված են այդ մեկին եւ հենց այդ մեկն էլ ամեն կերպ խոչընդոտում է նաեւ «չորրորդ իշխանության» ազդեցության մեծացմանը:

Տխուր իրողություն է, բայց, իմ կարծիքով, այս է երկրում պահպանվում է կոմունիստական ժամանակներից ժառանգություն մնացած տպագրական գործի, մամուլի առաքման, ինչպես նաեւ ռադիոյի ու հեռուստատեսության վրա անսահմանափակ վերահսկողության մենաշնորհը, որի միակ եւ անմրցակից «տերը» գործադիր իշխանությունն է: Հենց նա էլ թելադրում է մամուլի եւ զանգվածային լրատվության միջոցների նկատմամբ իրականացվող տնտեսական քաղաքականությունը, իբրեւ... խեղդօղակ: Այլ բառ դժվարանում եմ գտնել, որովհետեւ հենց այդ քաղաքականության հետեւանքով աներեւակայելիորեն փոքր են հրատարակվող թերթերի տպաքանակները, բարձր են դրանց վաճառքի գները եւ դրանով իսկ անմատչելի բնակչության լայն շերտերին, մեր իրականության համեմատ խոսք բանի եւ գրեթե անմատչելի են ռադիոհեռուստատեսային եթերաժամերը ընդդիմադիրների համար: Այս պայմաններում էլ ինչ «չորրորդ իշխանություն», որի միակ «զենքը» հասարակական կարծիք ձեւավորելն է: Անշուշտ նեղ հասարակական լսարան ունեցող այդ բազմաչարչար «իշխանությունը» ինչպե՞ս կարող է հասարակական կարծիքի ուժով հարկադրել, որ երկրում որեւէ բան փոխվի, որեւէ լավ նախաձեռնություն համընդհանուր պաշտպանության արժանանա եւ այլն, եւ այլն:

Ինձ ապշեցնում է սխալ հարցում գործադիր իշխանության մարմինների ուղղված կեցվածքը: Չէ՞ որ ակնհայտ է՝ պետականորեն սատարվող իսկապես ազատ ու անկախ, անգամ կուսակցական մամուլը, երբ նույնիսկ առավոտից-երեկո դատափետի էլ օրենսդիր, գործադիր եւ դատական մարմինների աշխատանքը, միայն ու միայն... օգուտ է տալու նրանց, նպաստելու է, որ տեսնեն իրենց թերությունները, վերացնեն դրանք, լիովին չվերապրվեն, զգան ժողովրդի «շնչառությունը», հաշվի նստեն «ներքեւում» գտնվող զանգվածների տրամադրությունների հետ: Դե, իսկ երբ վախենում են, որ այդպիսի ազատությունը կարող է դուրս գալ պատասխանատվության, օբյեկտիվության շրջանակներից, ապակողմնորոշել ժողովրդին, բացասական ազդեցություն թողնել հասարակության քաղաքական-ընտրական մթնոլորտի վրա, ապա ո՞վ է ձեռները բռնողը՝ թող լրագրողներին, զրպարտիչներին դատի տան եւ գործող օրենքի համաձայն պատասխանատվության կանչեն, սանկցիաներ կիրառեն... Թվում է՝ չեն ուզում գլուխներն ավելորդ ցավի տակ դնել, գերադասում են ունենալ կիսամեռ, հարկերի ծանրության տակ կքած, հազիվ գոյություն պահպանող մամուլ եւ դժնդագույն գրաքննության կապանքների մեջ ճզմված ռադիո ու հեռուստատեսություն, քան համարձակ, արժանապատիվ լրագրողների բանակ, որոնք ի վիճակի լինեն հասարակական կարծիքը հակադրել իրենց գրեթե անսահմանափակ եւ անվերահսկելի իշխանությանը:

Ահա այսպես: Եվ այս իրողությունը, թվում է, սկսում են գիտակցել նաեւ «վերեւներում»: Համենայն դեպս, խոսք հասկանալի է, որ այնպիսի մի հանրահայտ դեմք, ինչպիսին պրն Էդուարդ Եգորյանն է, վերջին քաղաքական ճգնաժամից հետո կարծես ուշքի գալով՝ հայտարարում է, թե թերթերը պետք չէ նաեւ... հայհոյեն իշխանություններին: Անձամբ ես հայհոյանքին դեմ եմ, ինձ լիովին բավարարում է ինքնադատության ազատությունը եւ այդ ինքնադատությունն իբրեւ հայհոյանք չընդունելու իշխանությունների խոհեմությունը, բայց պրն Եգորյանն, ահա, դեմ չէ նույնիսկ հայհոյանքին: Ի դեպ, հենց այն պրն Եգորյանը, որը, ըստ մեր տեղեկությունների, «Ազգ» օրաթերթի «պատկանելության հարցի շուրջ» ծագած վեճում ամենաակտիվ դեր էր խաղում «Ազգն» իր ներկա տերերից խլելու եւ Բեյրութից եկած իշխանահաճո պարոններին տրամադրելու «գործընթացում»: Համենայն դեպս, մենք լուրեր էինք ստանում, որ նա ամեն կերպ պաշտպանում էր «Ազգը» նոր տերերի անունով յուրացնելու գործը: Նաեւ նրա ջանքերով հրապարակ եկան «կեղծ Ազգի» մի քանի համարները: Եվ ի՞նչ: Հասարակությունը մերժեց դրանք: Առաջին օրը 2000 տպաքանակից վաճառվել էր 1200-ը, իսկ երբ ընթերցողները գլխի ընկան, որ դա հին «Ազգը» չէ, վաճառքն իջավ մինչեւ 200-ի: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ ընթերցողը ճանաչեց իր հավանած, նախասիրած, միշտ չափավոր, միշտ հավասարակշռված «Ազգը»: Նոր տերերը հրապարակ հանեցին շողոքորթության, քծնանքի, պաշտոնամեծարության այնպիսի մի սուտօգաշ, որն իր այդ որակներով բազմիցս գերազանցում էր Հայաստանի նույնիսկ ամենաիշխանամետ թերթերին՝ միասին վերցրած:

Այնպես որ, պրն Կարեն Վարդապետյանը շա՜տ անհաջող օրինակ է ընտրել: Եվ նա հոգուն մեղք է անում, երբ գրում է, թե «առանց բացառության բոլոր լրագրողները հրաշալի գիտեին, որ «Ազգը» ռամկավարներինն է, բայց սկսեցին միաբերան հավաստել, թե իրականում այն անկախ է, ոչ մի կապ չունի ռամկավարների հետ»:

Այդպես չէր: «Առանց բացառության բոլոր լրագրողները հրաշալի գիտեին» այլ բան՝ «Ազգը» ռամկավարական-ազատական քաղաքական մտածողություն ունեցող թերթ է, որի օրինական սեփականատերը հիմնադիր խորհուրդն է: Այն խլելով, ձգտում էին փակել եւս մի անաչառ թերթ: Եվ բոլոր լրագրողները հասկացան՝ «տերերի փոփոխությունն» սպառնում էր նաեւ մամուլի մյուս, անցանկալի օրգաններին, այդպիսի նախադեպ թույլ տալը կնշանակեր ընդհանրապես ազատ խոսքի մահ Հայաստանում: Լրագրողները, ի պատիվ իրենց, չէին ուզում անտարբեր մասնակիցը դառնալ այդպիսի մի հուղարկավորության թափորի, քանզի այդ առթիվ ունեին իրենց սեփական կարծիքը եւ հանդես բերեցին այդ կարծիքը հրապարակավ արտահայտելու եւ պաշտպանելու խիզախություն, մի բան, որը զարմանալիորեն մերժում է պրն Վարդապետյանը:

Այո, մերժում է, այլապես ինչո՞ւ հասկանալ նրա այն պնդումը, թե լրագրողն «արդյո՞ք իրավունք ունի արտահայտել իր անձնական կարծիքը եւ դրանով իսկ նա չի՞ դադարում լինել լրագրող»: Ինչո՞ւ է «դադարում»: Որովհետեւ, ըստ հեղինակի, «լրագրողը պարտավոր է օբյեկտիվ լինել եւ ներկայացնել իրականությունը բոլոր կողմերից»: Այսինքն ի՞նչ: Հանդես գա միայն որպես փաստերի էկլեկտիկ շարադրո՞ղ, ուրիշ ոչի՞նչ: Փաստերի հավաքումն ու հրամցնումը, ինչ խոսք, նույնպես լրագրության պարտքն է վերաբերում: Բայց լրագրությունը շատ ավելի լայն սահմաններ ունի, հարգելիս, այդ թվում՝ նաեւ փաստերի մեկնաբանությունը:

Ինչեւէ, անդրադառնամ պրն Կարեն Վարդապետյանի մյուս դրույթներին:

Որքան էլ զարմանալի է, լրագրողներին մերժելով իրենց սեփական կարծիքը հայտնելու իրավունքը, հարգելի հեղինակը չգիտես ինչ տրամաբանությամբ գտնում է, որ նախագահական ընտրությունների ժամանակ թերթերը «պարտավոր են (այո, պարտավոր են) հստակ դիրքորոշում ունենալ»: Այ քեզ բան: Երբ լրագրողն իր դիրքորոշումը (կարծիքը) չպիտի հայտնի, էլ թերթի դիրքորոշումն ինչպե՞ս պիտի երեւա: Եվ հետո, երբ չի ընդունվում նախագահության այս կամ այն թեկնածուի միանշանակ պաշտպանությունը, չի ընդունվում նաեւ «մի քանի թերթերի» «ակտիվ չեզոքությունը», որովհետեւ նրանք հարվածում էին «եւ աջ, եւ ձախ», հապա էլ ինչո՞ւ միշտ Հայաստանում «հայտնվեր մի թերթ, որը կարդալով, շարքային ընթերցողն օբյեկտիվ պատկերացում կազմեր իրավիճակի մասին»:

Չգիտեմ ով ինչպես, բայց անձամբ իմ խելքն այս օրհասից բան չի կտրում: Եվ արդյո՞ք դա հրապարակ չի հանվել զուտ այն նպատակով, որպեսզի մեր, խեղճ լրագրողներիս ուսերին բարդվի մի զարհուրելի մեղք՝ հասարակության... բեւեռացումը: Որովհետեւ, բա չէ ասի, մեր հրապարակումներում... «միջինը չկար»:

Ստիպված եմ ասել մի պարզ, հասկանալի, ակնհայտ ճշմարտություն. մամուլը, զանգվածային լրատվության միջոցները, մանավանդ՝ Հայաստանի գունդուկծիկ, ազդեցության չափազանց նեղ շրջանակներ ունեցող միջոցները, հատկապես ընդգծված միակողմանիությամբ աչքի ընկնող ռադիոն ու հեռուստատեսությունը, ուզեին էլ, չէին կարող բեւեռացնել հասարակությունը կամ նույնիսկ նպաստել այդ բեւեռացմանը: Հասարակության բեւեռացումը խորքային, հասարակական իրողությունների հետեւանք էր, մեր մամուլը, լավ թե վատ, ընդամենը հանդես եկավ իբրեւ դրա արտացոլողը, ոչինչ ավելի: Երբ հայ մամուլի վիճակն այլ լիներ, հասարակական լսարանի վրա ազդելու նրա ուժն անհամեմատ ավելի մեծ լիներ, դեռ էլի ինչ-որ կերպ կարելի էր համակերպվել նման անարդար գնահատականին: Բայց այս պայմաններում՝ երբեք:

Ընդհանրապես՝ մի բարի խորհուրդ: Հայելին չի կարող մեղավոր լինել, երբ նրա մեջ նայողը... գեղեցիկ չէ: Հայելին կարող է լավը լինել, վատը, պարզ կամ խամրած, կարող է ծռմռված արտացոլել նայողի դեմքը, բայց գեղեցկացնել՝ երբեք:

Մամուլը ճիշտ այդպիսի մի հայելի է: Եվ ընթերցողն ինքն է որոշում՝ որը ընտրել: Ճիշտ այնպես, ինչպես հայելու մեջ նայողն ինքն է անհրաժեշտ կամ ավելորդ համարում սեփական արտացոլանքը դիտելով դեմքը, մազերը, շուրթերը հարդարել, այնպես էլ՝ մամուլ կարդացողն է ազատ ընդունելու կամ չընդունելու մամուլում արտահայտված տեսակետները, դրանք դարձնելու իր սեփականը կամ ոչ: Եվ որքանով հայելին է օգնում մարդուն բարեվայելուչ տեսք ստանալ, այդքան էլ մամուլն է օգնում հասարակությանը՝ քաղաքակրթվելու:

Ամեն դեպքում նախաձեռնությունը, որեւէ բան ձեռնարկելու կամ չձեռնարկելու որոշումը կայացնում է... հայելու մեջ նայող մարդը, ասել է՝ մամուլն ընթերցող հասարակությունը: Եվ այս պարագայում ճիշտ այնպես, ինչպես մաքրակենցաղ մարդը շահագրգռված է իր բնակարանը լավ հայելիներով կահավորելու հարցում, այնպես էլ հասարակությունը պիտի շահագրգռված լինի երկրում պատշաճ մակարդակի մամուլ ունենալու համար: Միայն այդպես, հասարակայնորեն մամուլի դերն զգալու եւ նրան տեր կանգնելու, իշխանությունների առաջ մամուլին սատարելու պահանջ ներկայացնելու դեպքում հնարավոր կլինի փոխել վիճակը եւ մեր «չորրորդ իշխանությունը» հասցնել այն բարձրությանը, որին նա արժանի է: Ի դեպ, այս խնդրում ես լիովին համաձայն եմ պրն Կարեն Վարդապետյանի մտահոգությանը:

ԱՐՓԻՆԵ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Ցեղասպանության իրագործումը որոշվել է 1914 թ. հոկտեմբերի 15-ին

Երիտթուրքերի շովինիստական հայացքները ձեւավորվեցին նրանց ասպարեզ գալու առաջին իսկ օրերից: Նրանք ատելությամբ էին լցված ոչ թուրք ժողովուրդների, հատկապես հայերի նկատմամբ: «Միություն եւ առաջադիմություն» կուսակցության հիմնադիրներից մեկը՝ Իբրահիմ Թեմոն գաղտնիքով էր արտահայտվում 1890-ական թթ. հայերի ելույթների մասին եւ նրանց վերագրում անհիմն մեղադրանքներ: Այդ կուսակցության մի այլ ղեկավար Մուրադ բեյը, արդարացնում էր սուլթան Համիդ 2-րդի հայոց 1890-ական թթ. կոտորածների քաղաքականությունը, համարելով նրանց ելույթները իմպերիալիստական պետությունների կամ հայ կոմիտեների կողմից հրահրված գործողություններ, որոնք վիրավորում են մահմեդականների ազգային հպարտությունն ու արժանապատվությունը: Այդ դիրքերում էին կանգնած նաեւ կուսակցության մյուս ղեկավարները: Նրանց օրգան «Մեշվերեթը» արդարացնում էր բռնակալի 1900 թվի ջարդերը Սասնո Սպաղանք գյուղում, հայտարարելով՝ ինչու Անգլիան ու Ֆրանսիան կարող են Աֆրիկայում կատարել սպանություններ, իսկ թուրքն ու քուրդը չեն կարող անել այդ իրենց երկրում, չեն կարող իրենց ցանկացած եղանակով դատաստան տեսնել «հայ ավազակների հետ»:

1908 թ. հեղաշրջումից հետո, երբ հայերը պահանջեցին իրենց սոցիալական ու ազգային խնդիրների լուծում, օսմանյան պառլամենտի նախագահ Ահմեդ Ռիզա բեյը հայտարարեց. «Երբ հայերը շարունակեն իրենց բռածները, մենք նոր կոտորածներ կազմակերպենք»:

Բայց իթթիհատի ղեկավարները ե՞րբ որոշեցին իրագործել հայոց ցեղասպանությունը: Պատմաբաններից ոմանք կարծում են, որ 1910 թ. օգոստոսի 28-ի Սելանիկի կամ Սալոնիկի իրենց խորհրդակցությունում, որ Թալեաթ բեյը հանդես եկավ կայսրության ոչ թուրք ժողովուրդների թուրքացման կամ օսմանիզմի քաղաքականության կիրառման ճառով: Դա, իհարկե, ճիշտ չէ: Նրա ճառը վերաբերում էր ոչ թե հայերի ոչնչացմանը, այլ բոլոր ոչ թուրք ժողովուրդների թուրքացմանը: Ահա նրա ասածը:

«Սահմանադրության համաձայն, բոլոր թուրք հպատակները, քրիստոնյա թե մահմեդական, հավասար են օրենքի առաջ: Բայց դուք ինքներդ պիտի հասկանաք, թե ասիկա անկարելի է: Նախ եւ առաջ շերիաթը կը հակառակի այդ հավասարության, մեր ամբողջ անցյալը, հարյուր հազարավոր հավատացյալներու զգացումները հավասարության դեմ կարտահայտվին: Մյուս կողմե, եւ սա ավելի կարեւոր է, քրիստոնյաները իրենք նույնպես կը հակառակին ասոր, որովհետեւ ոչ մեկ գինով կուզեն օսմանցի դառնալ... Հավասարության խոսք չի կրնար ըլլալ Թուրքիո մեջ մինչեւ այն օրը, որ բոլոր տարրերուն օսմանցիությունը կատարված իրողություն մը չէ դարձած, իսկ այս աշխատանքը երկար եւ ծանր պիտի ըլլա: Տարակույս չկա, սակայն, որ մենք պիտի հաջողինք այդ ծրագիրին մեջ, անհրաժեշտ է միայն մեր դրացիները հանգստացնել» («Երիտասարդ Հայաստան», 1914, թիվ 1, հոկտեմբերի 5: Տես նաեւ «Հայերի ցեղասպանությունը Օսմանյան կայսրության մեջ» փաստաթղթերի եւ նյութերի ժողովածու, Երեւան, 1966, էջ 179 ռուսերեն):

Այլ պատմաբաններ նշում են, որ երիտթուրքերի ղեկավարները հայոց ցեղասպանության որոշում ընդունեցին 1915 թ. մայիսին Վանի նշանավոր գոյամարտից հետո: Այդպես է հավաստում, օրինակ, Մեւլան Զադե Ռիֆաթը իր «Օսմանյան հեղափոխության մութ ծալքերը եւ իթթիհատի հայաջինջ ծրագրերը» գրքում (տես 88-120 էջերը): Դա նույնպես սխալ է:

Հարցի ճիշտ պատասխանը գտնում ենք Բոգդան Գեմբարսկու «Նամակներ աշխարհին» արժեքավոր գրքույկում, որը հրատարակվել է հայերեն Երեւանում, 1990 թ.: Այստեղ ասվում է, որ 1914 թ. հոկտեմբերի 15-ին, երբ դեռ չէր բացվել առաջին համաշխարհային պատերազմի ռուս-թուրքական ճակատը (իսկ այդ ճակատը բացվեց 1914 թ. հոկտեմբերի 20-ին կամ նոյեմբերի 2-ին), երիտթուրքական կուսակցության գերագույն կոմիտեն հավաքվում է խորհրդակցության: Բ. Գեմբարսկին բերում է այդ օրվա նիստի արձանագրությունից հետեւյալ քաղվածքը.

«**Թալեաթ բեյ.-** Մի խոսքով վախենում եմ, որ Գերմանիան, պատերազմում հաղթանակ տանելուց հետո, կապվի ամենից ավելի ամուր եւ ընդունակ հույն եւ հայ տարրերի հետ:

Ջիա Գյոք-Ալփ.- Հույները կասկածելի են: Վաղ թե ուշ ստիպված կլինենք պայքար մղել նրանց դեմ: Իսկ հայերի կոտորածը կվախեցնի նրանց: Հունաստանը չի համարձակվի նոր պատերազմ սկսել՝ վախենալով Թուրքիայում ապրող հույների համար:

Ջավիդ.- Գուցե դուք իրավացի եք, բայց ինչ կլինի, երբ այս պատերազմում պարտվենք: Ես լավ եմ ճանաչում հայերին: Բավարարելով նրանց հինգ պահանջներից միայն մեկը՝ կարող ենք մեր կողմը գրավել նրանց: Պետության ապահովության համար կարելի է վերաբնակեցնել նրանց, բայց պետք չէ սպանել նրանց, չէ որ այդ ձեւով կկորցնենք նաեւ նրանց, որոնց հնարավոր է ստիպել խոնարհություն ընդունել եւ հետո օգուտ քաղել նրանցից:

Դոկտ. Նազիմ.- Զարմանում եմ, որ ոմանք պաշտպանում են նրանց (հայերին - Ա. Հ.): Չէ որ նրանք խանգարում են մեզ կովկասյան ռազմաճակատում՝ անհնարին դարձնելով մեր մուտքը Ռուսաստան: Այնտեղի հայերը կամավոր են մտնում բանակը, իսկ մեզ մոտ դասալիք են լինում: Անհրաժեշտ է հիմնովին լուծել հայկական հարցը՝ բոլոր հայերին իսպառ բնաջնջելով: Կարծում եմ, որ արտահայտում եմ այստեղ եղածների ընդհանուր համոզմունքը՝ հաստատելով, որ միանգամից կլուծենք այդ խնդիրը, հենց որ որոշումն ընդունվի:

Թալեաթ բեյ՝ ներքին գործերի մինիստր.- Իմ անձնական պատասխանատվությամբ հայերի դեմ կգործադրեմ այն ամենը, ինչ անհրաժեշտ համարեմ, քանի որ (հայերը) թեեւ առայժմ ցույց են տալիս, թե մեր կողմն են, բայց վաղը կարող են փոխել իրենց վերաբերմունքը»:

Ձայների մեծամասնությամբ ընդունվեց հետեւյալ բանաձեւությամբ որոշում՝ հայերի վերացումը կատարել, միահամուռ ոչնչացնել նրանց անխտրաբար» (Բոգդան Գեմբարսկի «Նամակներ աշխարհին», Երեւան, 1990, էջ 80-81):

Երիտթուրքերը իրենց հայաջինջ քաղաքականությունը սկսեցին կենսագործել 1914 թ. աշնանը, մեծ չափերի հասցրին 1915-1916 թթ. եւ հիմնականում ավարտեցին իրենց անփառունակ իշխանության տապալման հետ: Նրանց կատարածի պատկերը լրացրին քեմալականները, դատարկելով Արեւմտյան Հայաստանն ու Թուրքիայի հայաբնակ այլ վայրերը հին ու [illegible] բնիկներից:

ԱՇՈՏ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Պատմագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

ԱԶԳ

Միջազգային

ՊՈՒՇԱՆԲԵ

Տաջիկստանը դարձել է լրտեսների Մեքքա

Տաջիկստանի անվտանգության նախարարությունում կասակով ասում են. «Այսօր Դուշանբեն հավակնում է բնակչության մեկ շնչին ընկնող լրտեսների թվով դառնալ աշխարհի մայրաքաղաք երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակաշրջանի Ցյուրիխից հետո»:

Հետաքրքրությունը հասկանալի է. հանրապետությունն ընկած է աշխարհաքաղաքական ճանապարհների խաչմերուկում, դեպի Աֆղանստան եւ Պակիստան տանող ռազմավարական ուղու վրա. Պամիրում աշխարհաքաղաքական շահեր ունեն ոչ միայն հարեւան երկրները: Բացի դրանից, Լենինյան Բադախշանի լեռներում հայրենիքում Հոլանդիայում, Նաղոռնիայում կամ Գվատեմալայում: Բայց բոլորն էլ ունեն միջազգային կարգավիճակ, որն անվտանգություն է ապահովում ծախողման դեպքում: Իդեալական խողովակն է. մի քանի դասի ալյուր բեր, փանգվիր եւ աշխատիր ինչպես ինքդ ուզի, լեռներում բարձրացիր անհրաժեշտ օգնության չափերը դարզելու պատրվակով:

Լեռնային Բադախշանում իրենց ներկայությունը հենց այդպես բացատրեցին Շվեդիայի 5 քաղաքացիներ, որոնց քանել էին Կարակոլ լճի շրջանում: Հատուկ ծառայությունների աշխատակիցներին հայտարարական տեղեկատվության օրյեկտների եւ բնակելի տների վերականգնմամբ: Սակայն իր ներկայությունը նա օգտագործում էր Գարմի շրջան մեկնելու համար, որտեղ էլ նրան նկատեցին ռազմական տեղեկությունների հավաքման եւ հողի ու ջրի փորձանմուշների դուրսբերման փորձ կատարելիս: Գիտերոսներին քանիցս ծանուցել էին իր այցագրի ժամկետի ավարտման մասին, բայց նա տարբեր պատրվակներով խուսափում էր մեկնել երկրից: Եվ միայն մի քանի օր առաջ որոշում ընդունվեց Տաջիկստանից կանդացում արտաքսելու մասին:

«Երբ մենք հնարավորություն ունում ուրանի պաշարները աշխարհում խոշորագույններից են: Կան նաեւ ոսկի եւ բանկարժեք քարեր:

Խորհրդային ժամանակաշրջանում օտարերկրացիները դժվարությամբ էին այստեղ հասնում: Հյուրերը մեսայես գտնվում էին ՊԱԿ-ի սեւեռուն հսկողության տակ: Օտարերկրացու յուրաքանչյուր քայլը վերահսկվում էր: Թափառական դերվիշի կերպարանքով սահմանն անցնելը նույնպես դժվար էր. սահմանապահները ակնդետ հետեւում էին, դրոժնիկները օտարներին հանձնում էին առանց երկար-բարակ մտածելու:

Մինչդեռ այժմ լրտեսների համար իդեալական պայմաններ են ստեղծվել: Բավական է այստեղ գալ որպես բարեգործական կազմակերպության աշխատակից: Ներկայումս հատուկ ծառայությունները ի վիճակի չեն հսկողություն սահմանել բոլոր օտարերկրացիների վրա, առավել, նաեւ անչափ դժվար է հանցանքի դեպքում բռնեցնել. լրտեսներն օգտվում են Տաջիկստանին օգնություն հասկացող միջազգային կազմակերպությունների պաշտպանությունից:

Այսօր հանրապետությունում գրանցված է շուրջ 30 բարեգործական կազմակերպություն: Դրանց մեջ կան հայտնիները, ինչպիսիք են Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեն, «Առանց սահմանի բժիշկներ», ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ը եւ այլն: Սակայն կազմակերպություններից շատերի մասին ոչ ոք որեւէ բան չի լսել ոչ միայն Տաջիկստանում, այլեւ

րեկով, թե իրենք այստեղ են եկել Կարմիր խաչի գծով եւ փորձում են պարզել անհրաժեշտ օգնության չափերը, շփվեցին խառնամբոխի հետ: Նրանց մոտ հայտնաբերվեց կլոր բանկարժեք քարերի ուրույնի հավաքածու, որը շփվեցին փորձում էին դուրս բերել Բադախշանից Կարմիր խաչին անմիջապես հրաժարվեց այդ անձանցից:

Իսկ դեռ հանրապետությունից դեռ վար է նույնիսկ արտաքսել հանցանքի վայրում բռնված օտարերկրացուն: Օրինակ, պետանվտանգության աշխատակիցները բացահայտել էին Բերիկ Նուրլան Գիլբերտենի գործունեությունը: Այդ կանադացին պաշտոնապես զբաղվում էր Կոֆարնիխոնի ու Գարմի շրջաններում մարդկանց վնասված ծաղկի ենթակայիք արտաքսելու մեր բացահայտած գործակալներին, առյա Դուշանբեում օտարերկրացիների կենտ էլ չէր մնա: Ասենք, մյուսների եւ հարկավոր է ստուգել», - ասում են պետանվտանգության նախարարությունում:

Վերջին օրերին Տաջիկստանից արտաքսվեցին եւս մի քանի օտարերկրացիներ: Նրանցից մեկը «Շիլտեր Նոու Ինտերնեյշընըլ» մարդասիրական կազմակերպության աշխատակիցը մեղադրվում է ռազմաքաղաքական տեղեկությունների հավաքման մեջ: Ամեն ասում են, թե օտարերկրացի հետախույզները տասով կսկսեն ծանծրույթից մեռնելուց լրտեսել, քանի որ մնացյալ իրենք արդեն բացահայտել են:

«ԿՈՄՍՈՄՈԼՍԿԱՅԱ ՊՐԱՎԴԱ»

ՕՐԱՑՈՒՅՑ

51 տարի առաջ ծնվեց Միավորված ազգերի կազմակերպությունը

Հոկտեմբերի 24-ը Միավորված ազգերի կազմակերպության օրն է: 1945 թվականի այդ օրը ուժի մեջ մտավ ՄԱԿ-ի կանոնադրությունը:

ՄԱԿ-ը՝ մարդկության պատմության մեջ խոշորագույն եւ ամենաներկայացուցչական միջազգային կազմակերպությունը, հիմնադրվել է 1945 թվականին Սան Ֆրանցիսկոյում կայացած խորհրդաժողովում: Այն մտահղացվել եւ ստեղծվել որպես միջազգային համագործակցության մարմին՝ միջազգային խաղաղությունն ու անվտանգությունը պահպանելու եւ ժողովուրդների տնտեսական, սոցիալական առաջընթացին օժանդակելու համար:

1942 թվականի հունվարի 1-ին ԽՍՀՄ-ը, Մեծ Բրիտանիան, ԱՄՆ-ը եւ Չինաստանը ստորագրել էին մի փաստաթուղթ, որը հետագայում հայտնի դարձավ որպես «Միացյալ ազգերի հռչակագիր», որի չորրորդ կետով ճանաչվում էր միջազգային խաղաղության եւ անվտանգության պահպանման համար հնարավորին չափ կարճ ժամանակամիջոցում համընդհանուր միջազգային կազմակերպություն հիմնելու անհրաժեշտությունը:

1945 թվականի փետրվարին Յալթայում, Ռուզվելտի, Ստալինի եւ Չերչիլի հանդիպման ժամանակ, որոշում էր կայացվել 1945 թվականի ապրիլի 25-ին Սան Ֆրանցիսկոյում խորհրդաժողով գումարել նոր կազմակերպության կանոնադրության նախապատրաստման համար: Հրավիրվել էին այն 45 պետությունների ներկայացուցիչները, որոնք միացել էին Միացյալ ազգերի հռչակագրին եւ 1945 թվականի մարտի սեմին պատերազմ հայտարարել Գերմանիային եւ Ճապոնիային: Ֆրանսիայի առաջարկությամբ խորհրդաժողովին հրավիրվել էին Սիրիան եւ Լիբանանը: Խորհրդաժողովը սեփական նախաձեռնությամբ հրավիրել էր Բելառուսիային, Ուկրաինային, Դանիային եւ Արգենտինային: Լեհաստանը չէր մասնակցում խորհրդաժողովին, քանի որ նրա նոր կառավարության կազմի մասին դեռ չէր հայտարարվել: Բայց կանոնադրությունը ստորագրելու համար հատուկ տեղ էր թողնվել Լեհաստանի համար, որը Միացյալ ազգերի հռչակագիրը ստորագրած առաջին երկրներից մեկն էր:

1945 թվականի հունիսի 26-ին 50 երկրների պատվիրակներ ստորագրեցին երկու փաստաթուղթ՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրությունը եւ միջազգային դատարանի կարգավիճակը:

Կանոնադրության ստորագրմամբ կազմակերպությունը դեռեւս չսկսեց գործել: Նախատեսվում էր, որ կանոնադրությունը ուժի մեջ կմտնի, երբ Չինաստանի, Ֆրանսիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Խորհրդային Միության, ԱՄՆ-ի եւ կանոնադրությունն ստորագրած մյուս երկրների մեծամասնության կառավարությունները կվավերացնեն այն եւ այդ մասին ծանուցագիր կուղարկեն ԱՄՆ-ի պետական դեպարտամենտին:

1945 թվականի հոկտեմբերի 24-ին այդ պայմանը կատարված էր, եւ Միավորված ազգերի կազմակերպությունը իրողություն դարձավ: Կանոնադրության ներածականում շարադրված են Միավորված ազգերի կազմակերպության հիմնական նպատակները.

-ապագա սերունդներին փրկել պատերազմի աղետներից.

-վերստին հաստատել հավատը մարդու հիմնական իրավունքների նկատմամբ.

-պահպանել արդարությունն ու հարգանքը միջազգային պարտավորությունների հանդեպ.

-օժանդակել սոցիալական առաջընթացին եւ կենսապայմանների բարելավմանը:

ՄԱԿ-ի սկզբնական անդամներ կամ հիմնադիրներ էին 51 պետություն: Ներկայումս ՄԱԿ-ի անդամ է 185 պետություն:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ռուսաստանն ու Իրանը համատեղ հանձնախումբ կստեղծեն

24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԳ-ՏՈՒԹՅՈՒՆ»: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ն այսօր հայտնեց, որ Ռուսաստանն ու Իրանը համաձայնվել են համատեղ հանձնախումբ ստեղծել՝ ահաբեկչության եւ զենքի տարբեր տեսակների վերահսկողության նպատակով: Ռուսաստանի եւ Իրանի փոխարտգործնախարարները Թեհրանում կայացած բանակցությունների ընթացքում քննարկել են նաեւ Աֆղանստանում, Մերձավոր Արեւելքում, Պարսից ծոցում եւ Տաջիկստանում ստեղծված կացությունը:

Չեչնիայում սպառնում են Ռիբկինին

24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԳ-ՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ռուսաստանի Անվտանգության խորհրդի նոր նշանակված քարտուղար Իվան Ռիբկինը մտադիր է մոտ ժամանակներս այցելել Չեչնիա: Այդ մասին Ինտերֆաքս գործակալությանը հայտնեց նրա տեղակալը՝ չնշելով որեւէ ժամկետ: Միաժամանակ, չեչեն անջատողականների խոսնակն ասել է, թե Չեչնիայում սպառնում են Ռիբկինին:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Ստամբուլում կկառուցվի նոր օդանավակայան

Ստամբուլում նոր օդանավակայանի եւ տեխնոլոգիական պարկի կառուցման վերաբերյալ արձանագրություն ստորագրվեց: Արձանագրությունը ստորագրեցին ազգային պաշտպանության նախարար Թուրհան Թայանը եւ տրանսպորտի նախարար Օմեր Բարբըրօղլուն: Ստամբուլի Քուրթքյոյ արվարձանում նոր օդանավակայանի կառուցման արձանագրությունը վավերացրեց արտգործնախարար, փոխվարչապետ Թ. Չիլլերը: Մամլո ասուլիսում նա հայտարարեց, որ մարդու իրավունքների հարցում կառավարությունը սկսել է նոր միջոցառումներ ձեռնարկել: Նա նշեց, որ ձեռնարկված քայլերը համաձայնեցվում են արդարադատության եւ ներքին գործերի նախարարությունների հետ: Իսկ ինչ վերաբերում է նախկին կալանքի ժամկետը կրճատելուն, ապա այն համարեցվելու է միջազգային չափանիշներին, ընդգծեց Չիլլերը: Արձանագրության արարողությանը ներկա պետնախարար Աբդուլլահ Գյուլը լրագրողներին ասաց, որ օդանավակայանի կառուցման համար նախատեսված ծախսերը կատարելու է պաշտպանության նախարարությունը, իսկ շահույթը համապատասխանաբար կօգտագործվի պաշտպանական համակարգի բարելավման նպատակով: Օդանավակայանի կառուցման համար կծախսվի շուրջ 70 միլիոն դոլար:

Թուրքիան զգուշացնում է քրդական հակամարտող կողմերին

Թուրքիան Իրաքի Քրդստանի դեմոկրատական կուսակցությանն ու Իրաքի Քրդստանի հայրենասիրական միությանը հրադադարի պայմաններն իրագործելու եւ հակամարտությունից խուսափելու կոչ արեց: Այդ կապակցությամբ Թուրքիայի արտգործնախարարության կողմից հրապարակված հայտարարության մեջ նշվում է, որ անցյալ շաբաթավերջին զինադադարի վերաբերյալ Թուրքիայի, ԱՄՆ-ի եւ Անգլիայի հատուկ ներկայացուցիչների հետ Մեսուդ Բարզանիի եւ Ջալալ Թալաբանիի հանդիպումների ընթացքում ձեռք բերված համաձայնությունը հակառակ մարտերը դեռ շարունակվում են: Հայտարարության մեջ նշվում է նաեւ, որ հակամարտ խմբավորումների եւ Թուրքիայի ներկայացուցիչների միջեւ հանդիպումները դեռեւս շարունակվում են: Նույն նպատակով հանդիպումները շարունակվում են նաեւ ԱՄՆ-ի եւ Անգլիայի ներկայացուցիչները: Հայտարարության մեջ հակամարտող կողմերին կոչ է արվում կասեցնել զինադադարից բխող պահանջներն ու առաջիկա օրերին Անկարայում նախատեսվող բանակցություններին մասնակցելու համար ապահովել անհրաժեշտ բոլոր նախադրյալները:

ԳՐԻԳՈՐ ՅԱՂՏՅԱՆ

Բոնապետ՝ Բելառուսի համար

Հայտարարելով նոյեմբերի 7-ին տեղի ունենալիք սահմանադրական հանրաքվեի իր նախագծի մասին Բելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոն ասել էր, թե իսկը «վստահության քվե» կարժի ունի: Երբ ընդդիմությունը կողմ լինենն իր իշխանության մեծացման առաջարկներին եւ իր նախագահության ժամկետը 5-ից 7 տարի դարձնելուն, «ապա ես կշարունակեմ հետեւել այն քաղաքականությանը, որը տանում եմ հիմա»: Երբ ընտրողները մերժեն նրա պայմանները, այդ դեպքում «Նախկին նախագահը գնա կունենա 3 տարվա իշխանություն, որի ընթացքում կարող է ղեկավարել այդ հանրապետությունում անցկացվող նմանատիպ արմատական բարեփոխումներին»: Թերեւս «Ոչ» քվեարկելու համար ավելի լավ փաստարկ հնարավոր չէր էլ լինի պատկերացնել: Նույն ժամում դրվող Բելառուսի բարեփոխումների խթան կարիք ունի: Միջազգային արժույթային հիմնադրամը դադարեցրել է նրա տնտեսական ծրագրերը: Համաշխարհային բանկը մտադիր է հետաձգել լրացուցիչ վարկի միջոցները տրամադրելը: Պառլամենտը առաջարկել է, որ կառավարությունը Լուկաշենկոյի մեկ այլ նպատակի

կատար առման դեպքում. նա ուզում է գրավել անցյալ ընդհանուր ընտրությունների 3 արդյունքներից հետո պառլամենտի 3 աթոռներից մեկը: Լուկաշենկոն համոզված է, որ իր քաղաքացիները ավելի են երկրորդ բարեփոխումներից, քան ռուսական կառավարությունից: Նա հավատում է, թե վերջիններս համախոհներ են Ռուսաստանի հետ սերտ դաշինքի ստեղծմանը, որ կպահպանի Բելառուսի տնտեսական եւ ազգային անվտանգության քաղաքականությունը: Նախագահի բերանով չի սխալված շրջանների բնակչության տրամադրությունները պնդելիս: 1995-ին անցկացված հանրաքվեն վերականգնեց ռուսերենի, որպես պետական լեզվի կարգավիճակը: Պատահական չէ, որ այս տարվա հանրաքվեն նշանակվել է Ռուսաստանում տեղի ունեցած բոլշեւիկյան հեղափոխության 79-րդ տարեդարձի օրը:

Երբ Լուկաշենկոն եւ Ռուսաստանի ավագին առաջարկեն բնակչության հետ դաշնակ բելառուսների միավորման նախընտրությունը, ապա մյուս երկրները չունեն հավանություն տալու բացի ոչինչ չեն կարող անել: Ռազմավարական տեսանկյունից անհանգստացնողը է միայն այն, որ Բելառուսի Խորհրդային Միության վերականգնումը պաշտպանության կարող է բաշխվել Ռուսաստանին, եւ այդ երկրներին սկսելու միանալ իրեն, սակայն դրա հավանականությունն աննշան է: Ռուսաստանը չափազանց թույլ է այդ քայլին դիմելու համար, իսկ մնացած երկրները շատ ավելի զգույշ:

«ԷԿՈՆՈՄԻՍՏ»

ԱԶԳ

Մշակույթ

Վերջին օրերին մեկը մյուսի հետևից «ծնունդ են առնում» 1996 թ. Նոբելյան մրցանակների նոր դափնեկիրները շվեդական «տասնյակների» օգնությամբ, որոնց թվում են Շվեդիայի Գիտությունների ակադեմիան, երկրի Գրական ակադեմիան, Կարոլինայի ինստիտուտը, Պետական բանկը (ստենը շարունակվում է սովորական ժողովրդավարական կարգով»:

Չնայած այդ հանգստացուցիչ արտահայտություններին, հայտնի է, որ խորհրդատու ակադեմիկոսները փակ նրանց մեջ կան այնպիսի հայտնի գրողներ, ինչպիսիք են Շ. Էկմանը և Լ. Գյուլլենսթենը՝ դժգոհ են Ակադեմիայի գործունեու-

Հաճախ հրաժարվում են առաջացնում Նոբելյան մրցանակները

կը: Նոբելյան մրցանակներ շնորհող այդ ներկայացուցչական կազմակերպությունների գործունեության արդյունքները երբեմն լինում են անսպասելի և վիճահարույց: Այս տարի առանձնակի խառնաշփոթ առաջացրեց գրական մրցանակի շնորհումը: Երբ հայտնի դարձավ, որ այն շնորհվել է լեհ բանաստեղծուհի Վիսլավա Շիմբորսկայային, «Աֆտոնբլադեթ» թերթը հարցում անցկացրեց Շվեդիայում ապրող լեհերի շրջանում և պարզեց, որ Շիմբորսկայայի բանաստեղծությունները նրանք երբեք չեն կարդացել, իսկ հայտնի գրականագետ Մարտա Հելլեբերգը ինքնավստահությամբ նկատել, դափնեկրի գրական ձիրքի մասին արտահայտվեց շվեդներին ոչ բնորոշ նվաստացուցիչ խոսքերով: Այդուհանդերձ թերթերի մեծ մասը հիացմունքով ընդունեց նոր դափնեկրին, հնարավոր է փոքր-ինչ շփոթված Շիմբորսկայայի լավագույններն այսօր հեղեղում են շվեդական մամուլի էջերը, նրա ստեղծագործությունը ոճի բերկրության ու նրբագեղության համար համեմատում են Մոցարտի գործերի հետ, բանաստեղծությունները մեջբերում են և ըստ կարգով

Վիսլավա Շիմբորսկայա

Խոսե Ռամոս-Օրտա

կիրառականին ու կիրառահրատարակ[illegible]:

Գրականության Նոբելյան մրցանակի շնորհման նախօրեին [illegible] կրկին բարձրացրին այլ տարբեր և վերաբերում էին ոչ այնքան նոր[illegible] բնավորությունների կանխատեսման ու հետ[illegible], որքան բուն Գրական ակադեմիայում ստեղծված իրադրությանը: Միանգամայն բնական է, որ Շվեդիայի ակադեմիայի այդ բազմամյա գործունեության մեջ առանձնահատուկ հետաքրքրություն է հարուցում նրա դերը Ալֆրեդ Նոբելի կտակի մի մասի բաշխման գործում: Ու թեև վերջերս Ակադեմիայի դռները ցնցվեցին ներքին հակասություններից ու վեճերից, որոնց հետևանքով որոշ ակադեմիկոսներ ցուցադրաբար հեռացան այնտեղից, մինչև օրս դեռ հնարավոր էր ընտրել հավաքել 12 ակադեմիկոսների, որն անհրաժեշտ է Նոբելյան մրցանակի շնորհման համար:

Ակադեմիայի անդամ կրկին այնտեղ էին ընկալել, որ դրա անվիճելի ռահվիրա Սվեն Ալինը դեռևս [illegible] ... [illegible] Նոբելյան մրցանակի շնորհման հետ կապված բաղադրություններից: Այդ [illegible] կազմված է ընդամենը [illegible] ... «Նոբելյան մրցանակի կանոնի մեջ չէ, որին վերաբերող ամենաբարձր ամենից են Ակադեմիայի աշխա-

-թյունից և չեն մասնակցում դրա աշխատանքին: Հակամարտությունը խորանում է նաև այն պատճառով, որ ավելի քան 200 տարի առաջ Գուստավ Գ-ի սահմանած կանոնների համաձայն, ակադեմիկոսի կոչումը շնորհվում է ցմահ: Այսպիսով, խորհրդատուներն անփոխարինելի են, և հակամարտության ընդլայնման դեպքում գրականության Նոբելյան մրցանակի ճակատագիրն իրոք կարող է վտանգվել:

Տնտեսագիտության Նոբելյան մրցանակի շնորհման վերաբերյալ Պետական բանկի որոշումը նույնպես շատերի համար անակնկալ եղավ: Իհարկե, Կոլումբիայի համալսարանի տնտեսագիտության 82-ամյա պրոֆեսոր Ուիլյամ Վիքրին, որն օրերս ողբերգաբար հանկարծամահ եղավ և չհասցրեց ստանալ իր մրցանակը, հայտնի էր իր մոդելավորած աճուրդով, որն ստացել էր Վիքրիի անունը: Այդ աճուրդը սովորականից տարբերվում է նրանով, որ ամենաբարձր գումարն առաջարկողը իրն ստանում է նախորդ առաջարկի գնով: Սակայն երկրորդ դափնեկրի՝ Քեմբրիջի համալսարանի պրոֆեսոր Ջեյմս Միրլիսի անունը «Սվենսկա դագբլադեթ» թերթի դիտման համաձայն, անծանոթ էր նույնիսկ Շվեդիայի Խնայբանկի տնօրեն Հոկինս Ֆրոմըլեսի համար, որի շահերը կապված են միկրոտնտեսագիտության ոլորտի, այսինքն՝ հենց այն բնագավառի հետ, որտեղ իրենց հայտնագործություններն են արել երկու դափնեկիրները:

Նրանք հետազոտել են այն իրավիճակները, որոնցում վճիռ կայացնող կողմերն ունեն ոչ միատեսակ տեղեկատվություն: Օրինակ, բանկը փոխառության տալիս ստույգ տեղեկացված չէ հաճախորդի առաջիկա եկամուտի չափի մասին, ապահովագրական ընկերությունը չգիտե, թե ինչպես է վերաբերվելու իր ապահովագրված ունեցվածքին և այլն: Մասնագետների ենթադրությամբ, որոնց կարծիքները հրապարակում է շվեդական մամուլը, համաձայն են, որ միկրոտնտեսագիտության ոլորտի այս հետազոտությունների մեծ կարևորություն է ստանում, և հավանությամբ են [illegible] Վիքրիի և Միրլիսի հայտնագործություններին տրված բարձր գնահատականին: Նոբելյան կոմիտեի որոշման մեջ ընդգծվում է «[illegible] տեղեկատվության [illegible] հիմնարար ներդրումը»:

Ֆիզիկայի Նոբելյան մրցանակը կիսեցին ամերիկացի երեք պրոֆեսորներ՝ Դևիդ Լին, Դուգլաս Օշերոֆը և Ռոբերտ Ռիչարդսոնը: Նրանք, Գիտությունների թագավորական ակադեմիայի կարծիքով, «ճեղքում են կատարել գերցածր ջերմաստիճանների ֆիզիկայի բնագավառում»: 70-ական թթ. աշխատելով Կոռնելի համալսարանի ցածր ջերմաստիճանների լաբորատորիայում, այդ գիտնականները կառուցեցին մի սարք, որի միջոցով կարողացան Հելիում-3-ի իզոտոպը սառեցնել մինչև բացարձակ 0 աստիճան և ստացան այնպիսի էֆեկտ, որը նպաստում է «միկրոսկոպիկ մակարդակով մատերիայի նկարագրման հիմունքների լուրջ իմացությանը», ասվում է Ակադեմիայի որոշման մեջ:

Կարոլինայի համալսարանը, որն զբաղվում է բժշկության և բնախոսության ոլորտի հետազոտություններով, իր մրցանակը շնորհեց Պիտեր Դոհերտիին և Ռոլֆ Ցինկերնագելին: 1973-75 թթ. նրանք բացահայտեցին, թե ինչպես է իմունային համակարգը «ճանաչում» վիրուսով վարակված բջիջները: «Հայտնագործությունը մեծ նշանակություն ունեցավ կլինիկական բժշկության համար», ասվում է համալսարանի որոշման հիմնավորման մեջ: Այն նպաստեց ինչպես վարակների և քաղցկեղի որոշ ձևերի դեմ իմունային համակարգի պաշտպանունակության բարձրացման ջանքերին, այնպես էլ բորբոքային ռևմատիզմի, ցրված սկլերոզի և շաքարախտի տեսակներից մեկի դեպքում օրգանական հյուսվածքի մեջ թափանցելու իմունային համակարգի չեզոքացման ջանքերին»:

Եպիսկոպոս Կառլոս Բելո

Քիմիայի բնագավառի հետազոտությունների համար մրցանակ շնորհվեց Ռոբերտ Քերլ-կրտսերին, Հարոլդ Կրոտոյին և Ռիչարդ Սմոլլիին 1985 թ. ֆուլերենի՝ ածխածնի մի նոր ձևի հայտնաբերման համար:

Խաղաղության մրցանակը, ինչպես միշտ, շնորհեցին ոչ թե Շվեդիայում, այլ պառլամենտական Նորվեգիայում: Այն բաժին ընկավ Պորտուգալիայի նախկին գաղութի՝ 21 տարի առաջ Ինդոնեզիայի կողմից բռնակցված Արևելյան Թիմորի պաշտպաններին: Օկուպացման տարիներին զոհվել է ավելի քան 200 հազար մարդ:

Անձնավորությունները, թվում է, տրամագծորեն հակադիր են. եպիսկոպոս Կառլոս Ֆելիպե Խիմենես Բելոն և քաղաքական գործիչ Խոսե Ռամոս Օրտան դարձան այս տարվա Խաղաղության Նոբելյան մրցանակի դափնեկիրներ: Շատերը հույս ունեն, որ Նորվեգիայի Նոբելյան կոմիտեի այդ որոշումը համաշխարհային հանրությանը կհիշեցնի այդ հակամարտության և փոքրիկ ժողովրդի բազմամյա տառապանքների մասին: Ինդոնեզիայի կառավարությունը կտրուկ [illegible] ... [illegible] այդ հարցի լուծման առաջ դրել հարկ եղած [illegible]:

ՆԱՏԱԼՅԱ ԳՈՐԲԱՆԵՎՍԿԱՅԱ
«Ռուսսկայա մըսլ»,
17-23 հոկտեմբեր

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ

16-ամյա Թամար Ասատուրյանը նվագում է «Կարնեգի հոլլում»

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿԻՑ ՌՈԲԵՐՏ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԸ ՀԱՂՈՐԴՈՒՄ Է.

Յուրաքանչյուր երաժշտի երազանքն է ելույթ ունենալ Նյու Յորքի նշանավոր «Կարնեգի հոլլ» սրահում: Այդ բախտին արժանացավ 16-ամյա դաշնակահարուհի Թամար Ասատուրյանը, որի մենահամերգը լավ ընդունելություն գտավ տեղի երաժշտասերների շրջանում: Նյու Յորքի և Նյու Ջերսիի նահանգների «Հայկական ռադիոժամի» հովանավորությամբ տրված համերգի ծրագիրն ընդգրկում էին Բախի, Բեթհովենի, Արամ Խաչատրյանի ստեղծագործությունները:

Հաճելի անակնկալ էր նաև մեր հայրենակից Ալեքսանդր Փիրումովի «Պրելյուդ և տոկատա» պիեսի կատարումը, որն առաջին անգամ հնչեց ԱՄՆ-ում:

Համերգը եզրափակվեց Կոմիտաս-Անդրեասյանի «Գարուն ա» մանրանկարի նվագով, որը ներկաների հետ ունկնդրում էր Թամարի պապը՝ կոմպոզիտոր Հակոբ Ասատուրյանը:

Թամար Ասատուրյանը 6 տարեկանից է հաճախել դաշնամուրի դասերի: Նրա առաջին ուսուցիչը հայտնի դաշնակահար, միջազգային մրցույթների դափնեկիր Հարություն Փափազյանն էր, իսկ այժմ շարունակում է նույնպես ճանաչված մանկավարժ Օքսաննա Յաբլոնսկայայի դասարանում: Թամարը համերգներ է տվել ԱՄՆ-ի մի շարք քաղաքներում և արժանացել մամուլի և մասնագետների բարձր գնահատականին: Լոս Անջելեսի «Սենֆվեյ» սրահում նրան ունկնդրելուց հետո, ամերիկյան ճանաչված կոմպոզիտոր Ջեֆերի Բրոդեյը հայտարարել է. «Թամարը նվագում է այնպես, որ կարծես ինքն է գրել այդ ստեղծագործությունը»:

«Ես դեռ Հայաստանում չեմ եղել, համերգից հետո Արմենպրեսի թղթակցին ասաց դաշնակահարուհին: Շատ եմ ուզում լինել Երևանում և նվագել հայրենակիցներիս համար»:

Երևան. Արգենտինացի հերոսի կիսանդրու բացումը հոկտեմբերի 29-ին

Հոկտեմբերի 29-ին, ժամը 12-ին Երևանի «Արգենտինական Հանրապետություն» դպրոցի մուտքի մոտ կբացվի ազգային հերոս, գեներալ Խոսե դե Սան Մարտինի կիսանդրին:

Բրոնզե կիսանդրու հեղինակն է արգենտինացի քանդակագործ Ռուբեն Բաղդոնին: Սան Մարտինը թերևս օտար երկրների ազգային հերոսներից միակն է, որի հուշարձանը դրվելու է Հայաստանի Հանրապետությունում: Նախաձեռնության հեղինակը և հովանավորը Բուենոս-Այրեսի «Պողոս Արզումանյան» հիմնարկությունն է, որը 1993 թ-ին վերակառուցեց Երևանի նախկին թիվ 76 դպրոցը և շուրջ երեք տարի է, ինչ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի միջոցով ստանձնել է դպրոցի համակողմանի աջակցությունը: «Պողոս Արզումանյան» հիմնարկության նախագահն է արգենտինահայ բարերար տիկին Սիրանույշ Արզումանյան-Մեծատուրյանը: Տակավին 1968 թ-ին նրա եղբայրը՝ Պողոս Արզումանյանը, Բուենոս-Այրեսում հիմնել էր «Հայ-Արգենտինական» դպրոցը: Փաստորեն 1993 թ. տիկին Արզումանյան-Մեծատուրյանը և նրա ամուսինը և գործընկերը՝ պարոն Արմեն Մեծատուրյանը իրականություն դարձրին մայր հայրենիքում Բուենոս-Այրեսի քույր դպրոցի հովանավորման գաղափարը:

Քրիստոնեական մշակույթի ուսումնասիրության ուսանողական կենտրոն

Հոկտեմբերի 25-ին, Երևանի պետական համալսարանի աստվածաբանության ֆակուլտետի նախաձեռնությամբ, մի շարք բուհերի՝ պետական համալսարանի, մանկավարժական, ժողովրդական տնտեսության ինստիտուտների և գյուղատնտեսական ակադեմիայի ուսանողների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ տեղի ունեցավ «Քրիստոնեական մշակույթի ուսումնասիրության համալսարանական ուսանողների կենտրոնի» հիմնադիր համագումարը: Իր գործունեությունն իրականացնելով մի շարք ծիսաճանաչողական, արտաքին հարաբերությունների, ընկերային ծառայությունների և գիտակրթական ու մշակութային հանձնախմբերի միջոցով՝ նորաստեղծ կենտրոնը նպատակ ունի պահպանել, ուսումնասիրել և տարածել հայ քրիստոնեական մշակութային արժեքները, հայ երիտասարդության, հատկապես ուսանողության շրջանում լրացնել հայ քրիստոնեական արժեքների և դրանց մասին գիտելիքների այսօրվա բացը:

Քրիստոնեական մշակույթի ուսումնասիրության համալսարանական ուսանողների կենտրոնը գործելու է Ամենայն հայոց կաթողիկոսության հովանավորությամբ: Նորաստեղծ կենտրոնի ծնունդը օրհնեց և գործունեության հաջողություններ մաղթեց աստվածաբանության ֆակուլտետի դեկան Շահե արք. Աճեմյանը:

[illegible]

Շահագործման հանձնվեցին դպրոցներ Մեծ Պառնիում և Արևաշողում

Հոկտեմբերի 23-ին Մեծ Պառնի գյուղում Համաշխարհային բանկի տրամադրած վարկով և աղետի գոտու վերականգնման ծրագրի Հայաստանի գրասենյակի պատվերով շահագործման հանձնվեց դպրոցի նոր շենքը՝ 420 աշակերտի համար: Շինարարությունն իրականացրել է «Սպիտակշին-1» փակ բաժնետիրական և «Հույս» ՍՊ ընկերությունները: Բացման հանդիսությանը ներկա էին և ելույթ ունեցան ՀՀ քաղաքաշինության նախարար Ֆելիքս Փիրումյանը, Լոռու մարզպետ Հովհաննես Մաչինյանը, տեղական իշխանությունների ներկայացուցիչներ, մանկավարժներ, զինվորականներ: Դպրոցը անվանակոչվեց ակադեմիկոս Միեր Մելքոնյանի անունով, որը ծնունդով Մեծ Պառնիից է: Այդ առթիվ իր երախտիքի խոսքն ասաց ակադեմիկոսի որդին՝ ՀՀ առևտրի, սպասարկումների և զբոսաշրջության նախարար Վահան Մելքոնյանը: Այսօր հանդիսավոր պայմաններում կբացվի նաև Սպիտակի Արևաշող գյուղի միջնակարգ երկհարկանի դպրոցը՝ 422 տեղով: Այս կառույցի ծախսերը նույնպես հոգացել է Համաշխարհային բանկը, իսկ կառուցողը Սպիտակի ռուս-հայկական «Լույս» շինարարական ձեռնարկությունն է:

[illegible]

Գերմաներեն գրքեր ազգային գրադարանին

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ ազգային գրադարանի օտարալեզու գրականության բաժինը համալրվեց Գերմանիայի պատմությանը, մշակույթին, հասարակական, քաղաքական և սոցիալական կյանքին նվիրված 473 միավոր գրքերով և 54 միավոր ամսագրերով, որոնք հաստատությանը որպես նվեր ուղարկել է Հեսսեն նահանգի բնակիչ, մասնավոր ձեռնարկատեր Խրիստիան Շնեցերը: Դրանք գիտահետազոտական հետաքրքրություն են ներկայացնում Գերմանիայով հետաքրքրվող այն մարդկանց համար, ովքեր, բնականաբար, տիրապետում են գերմաներենին:

Հոկտեմբերի 25-ին գրադարանում տեղի ունեցավ նվիրատվության արարողություն: Հաստատության տնօրեն Գևորգ Տեր-Վարդանյանը, ինչպես աշխատակիցները շնորհակալության խոսք ուղղեցին հավանաբար ներկա գտնվող Խրիստիան Շնեցերին, որը խոստացավ առաջիկայում ևս աջակցել Հայաստանի ազգային գրադարանի գրքերով համալրման գործին:

Գերմանացի հյուրը Երևանի պետական համալսարանի տարբեր ֆակուլտետներում դասախոսություններ է կարդում Գերմանիայի հասարակական-քաղաքական կյանքի և պատմության տարբեր բնագավառների վերաբերյալ:

ԻՍՊԱՆԻԱ

Լևոն Արոնյանը և Կարեն Ասրյանը՝ առաջատարների մեջ

Իսպանական Մենորկա կղզում «Գալա Գալդիանա» հյուրանոցում շարունակվում է աշխարհի շախմատի պատանեկան առաջնությունը։ Չորրորդ տուրը նույնպես հաջող էր Հայաստանի ներկայացուցիչների համար։ Նրանցից ութը հաղթեցին, երկուսը խաղացին ոչ-ոքի և միայն երեքը պարտվեցին։ Իրենց օգտին միավորներ գրանցեցին Կարեն Ասրյանը, Լևոն Արոնյանը, Դավիթ Պետրոսյանը, Գևորգ Հարությունյանը, Վարուժան Հակոբյանը, Նելլի Աղինյանը, Անի Ավանեսյանը, Լուսինե Աղաբեկյանը։

Այժմ Արոնյանը (14 տ.) և Ասրյանը (16 տ.), որոնք ունեն 3,5-ական միավոր, վաստակել են ...առաջատարների խմբում։ 3-ական միավորով քառորդ տեղեր են զբաղեցնում նաև Աղաբեկյանը (10 տ.), Ավանեսյանը (12 տ.), Աղինյանը (16 տ.) և Գայանե Սարգսյանը, որն իր հակառակորդի հետ խաղացել է ոչ-ոքի։ Հինգերորդ տուրից առաջ հանգստյան օր է, որի ժամանակ մասնակիցները և մարզիչները կայցելեն կղզու տեսարժան վայրերը։

Աշխարհի առաջնությունում ընդամենը խաղարկվելու է 11 տուր։

Գ. Հ.

ԲՈՆԴԻԲԻԼԴԻՆԳ

Ավարտվեց ազատամարտիկի հիշատակին նվիրված մրցաշարը

Ավարտվեց Արցախի ազատագրման մարտերում զոհված ազատամարտիկ, Առաջին աստիճանի մարտական խաչի ասպետ, «Հայաստան» մարզական միության սան Արշակ Դանիելյանի հիշատակին նվիրված բոդիբիլդինգի պատանեկան հանրապետական 3-րդ մրցաշարը։

Եզրափակիչ փուլում հաղթող ճանաչվեցին Գ. Հովհաննիսյանը (Էջմիածին), Մ. Հովհաննիսյանը (Էջմիածին), Ա. Եղիազարյանը (Աշխ. ներք.), Ա. Մուրադյանը (ՊՐԴ), Մ. Սարուխանյանը (ՀՄՄ), Ա. Հովսեփյանը (ՀՄՄՕՀՈւ), Ռ. Օհանյանը (Գյումրի), Ա. Սարգսյանը (Էջմիածին), Ա. Մխիթարյանը (Աշխ. ներք.), Վ. Հարությունյանը (Աշխ. ներք.), Մ. Վերդյանը (Արմենք), Հ. Սերոբյանը (ՕՀՈւ), որոնք արժանի պարգևների արժանացան։ դիպլոմների և հուշանվերների։

ՇԱԽՄԱՏ

Ռենձյու. Հայաստանի առաջնությունից՝ Եվրոպայի առաջնություն

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆ-ՊՐԵՍ։ Երեկ ավարտվեց ռենձյուի (ճապոնական շաշկի) Հայաստանի առաջնությունը։ Իր հաշվին գրանցելով 15 միավոր, առաջին տեղը գրավեց Արթուր Պողոսյանը։ Երկրորդ և երրորդ տեղերը զբաղեցրին Արմեն Սահակյանը և Միհր Պողոսյանը, որոնք համապատասխանաբար 13 և 11,5 միավոր։ Նշված երեք ռենձյուիստներ նախապատրաստվում են դեկտեմբերին Բելգիայում կայանալիք Եվրոպայի առաջնությանը։

Հայաստանի պատվիրակությունը Հելսինկիում

Այս տարի ՀՀ բռնցքամարտի ֆեդերացիան դարձավ Եվրոպայի բռնցքամարտի ֆեդերացիայի անդամ։ Հայաստանի բռնցքամարտի ֆեդերացիայի փոխնախագահ Վարդան Դավթյանը նոյեմբերի 20-ին մեկնելու է Հելսինկի (Ֆինլանդիա) մասնակցելու Եվրոպայի բռնցքամարտի ֆեդերացիայի 20-ամյակին նվիրված սիմպոզիումին։

Հելսինկի է մեկնելու նաև Հայաստանի Հանրապետության բռնցքամարտի հավաքականը (Արսակ Արզումանյան, Կարեն Գրիգորյան, Սամվել Գյուլոյանհանյանը և բռնցքամարտի ... մարզիչ Արսեն Ալեքսանյան)։

Հ. Մ.

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ալբանիայի հավաքականը պատրաստվում է

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Նոյեմբերի 9-ին Ալբանիայի մայրաքաղաք Տիրանայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարի Ալբանիա-Հայաստան հանդիպումը մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել այս երկրում։ Ալբանիայի ֆուտբոլի մասնագետները, ինչպես նաև մարզական լրագրողները ակտիվորեն հետաքրքրվում են Հայաստանի հավաքականով։ Ընդհանուր կարծիքն այն է, որ մրցակցի իրական ուժը գնահատվում է միայն կոնկրետ խաղի ժամանակ, և, հաշվի առնելով Հայաստանի հավաքականի պարտությունը Գերմանիայի թիմից 1:5 հաշվով, չպետք է մոռանալ նաև, որ նա Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլում հաղթել է նախկին հարավսլավական Մակեդոնիայի Հանրապետության հավաքականին 2:1 հաշվով, այն էլ մրցակցի դաշտում։ Իսկ նույն աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարում ոչ-ոքի է ավարտել խաղը Պորտուգալիայի ուժեղ թիմի հետ՝ 0:0։ Նշենք, որ ալբանացիները վերջինից պարտվել են 0:3 հաշվով։

Սկսվեց վերջին մրցափուլը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հայաստանի բասկետբոլի առաջնությունում սկսվեցին վերջին չորրորդ մրցափուլի հանդիպումները։ ՖԻՄԱ-ի թիմը 112:22 հաշվով ջախջախեց Արտաշատի թիմին, ԲԿՄԱ-ն 98:55 հաշվով առավելության հասավ Արթիկի «Պինամոյի» նկատմամբ, իսկ Երևանի «Գրանդ-ակումբը» 113:64 հաշվով հաղթեց Էջմիածնի բասկետբոլիստներին։ Առաջին խաղերից հետո առաջատարներն են ՖԻՄԱ-ն և ԲԿՄԱ-ն։

ՇԱԽՄԱՏ

Ռոբերտ Ֆիշերը ձգտում է շախմատը փրկել համակարգչային վարակից

Աշխարհում բոլոր ամենատարօրինակ շախմատիստը Ռոբերտ Ֆիշերն է։ 15 տարեկանում նա արդեն ուներ գրոսմայստերի աստիճան, 1972–75 թթ. աշխարհի չեմպիոնն էր։ Նյու Յորքի Բրուքլին թաղամասում ծնված այս «գլուխկոտրուկը» իջավ շախմատային մրցասպարեզից, երբ 1975-ին աշխարհի առաջնության եզրափակիչի ժամանակ խիստ պահանջներ էր ներկայացրել, որոնք մերժվել էին շախմատային միջազգային ֆեդերացիայի կողմից։ Հաջորդ 17 տարիների ընթացքում նա հրապարակայնորեն գրեթե չէր երևում, իսկ երբ դա տեղի էր ունենում, ապա կրում էր բավականին տարօրինակ բնույթ։ Ֆիշերը մի անգամ սխալմամբ ձերբակալվել էր Կալիֆոռնիայի Փասադենա քաղաքում, կասկածվելով բանկի կողոպուտի մեջ։ Այդ միջադեպը մեծանկյուն փորձեց երգիծաբանել, իսկ շուտով լույս տեսավ «Իմ տանջանքները Փասադենայի բանտում» գիրքը դարձավ յուրօրինակ շախմատային ստեղծագործություն, դառնալով դատավարների շարքը։

1992-ին Ֆիշերը վերադարձավ մեծ շախմատ, մի հարավսլավացի առատաձեռն մեծ հոնորարով գայթակղելով և համաձայնվելով մրցել իր 1972-ի ախոյան Բորիս Սպասկու հետ։ Հանդիպման վայրը պատերազմական իրադրության մեջ գտնվող Հարավսլավիան էր, սակայն Ֆիշերին դա չէր հետաքրքրում։ Նա վերադարձավ 3,5 մլն դոլար մրցանակի ձեռքին և ԱՄՆ-ի կողմից մեղադրված՝ ՄԱԿ-ի էմբարգոն խախտելու մեջ։

Սպասկու հետ խաղը Ֆիշերին վերջնականապես համոզեց, որ շախմատը լուրջ փոփոխությունների կարիք ունի։ Բոբբի Ալերտն պնդելով իր ներքական այցելության վայրը, Ֆիշերն այնտեղ ներկայացրեց «Ֆիշերանդոմ» շախմատային սկզբունքը, որը գրոսմայստերի ցանկերից մեկն էր փրկելու շախմատը համակարգչային վարակից, ճանի որ այն, նրա խոսքերով, «խաղը դարձել է ձանձրալի»։

«Արդյո՞ք մտածե՞լ եք, թե ինչու է շախմատիստների մեծամասնությունը ակնոցներ կրում։ Դա նրանից է, որ նրանք իրենց ժամանակի զգալի մասն անցկացնում են կոմպյուտերի փակագծերի առջև», ասում է նա։

«Ֆիշերանդոմն» առաջարկված է հատուկ էլեկտրոնային ժամով, որը հաշվարկում է խաղացողի ձեռնարկելիք 960 քայլերի հնարավորությունները, նախատեսելով դրա համար արդեն սովորական դարձած ներդ։

Ֆիշերն իր տարօրինակ վարմունքով շարունակում է բոլորին զարմացնել։ Վերջերս նա մեղադրեց մի հրատարակչության, որ նրա անունով իր գրքի կազմի նախշազարդն և սպիտակ գույները վերափոխել է ...ների կարմիրի «ինձ խոժոռ և դաժան ներկայացնելու նպատակով»։

Այն տարիներից, երբ երիտասարդ Ֆիշերը մեծ կոչումներ էր հավաքում և բարակ փողկապներ կապում, շատ օրեր են անցել։ Նա այլևս չի ժպտում։ Քառորդ դարի նրան վերածել է կոպիտ ու վայրագ կոշտ, ալեխառն մորուքով, անբաժան բեյսբոլի գլխարկով և դավադրական տրամադրություններով լի զուռ մի անձնավորության։

«ՌԵՅԹԵՐ-ՆՅՈՒՍ ՀԵՐԱԼԴ ՏՐԻԲՅՈՒՆ»

«ԿՐԵԴԻՏ-ԵՐԵՎԱՆ»

բանկի կողմից ժամկետային ավանդների ներգրավման պայմանները

Բանկը ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ընդունում է ժամկետային ավանդներ ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով։

Ավանդի դիմաց հաշվարկվող տոկոսագումարը կարելի է ստանալ ամեն ամիս կամ ավանդի ներդրման ժամկետը լրանալուց հետո։

Ավանդի դիմաց վճարվող տոկոսադրույքները հետևյալն են

- ամսական վճարման դեպքում 2,5 տոկոս
- եռամսյա և ավելի երկար ժամկետում ամսը 3 տոկոս հաշվարկով

Ներդրվող ավանդների նվազագույն չափը հետևյալն է

- ԱՄՆ դոլարով՝ 300 դոլար
- ՀՀ դրամով՝ 100000 դրամ

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Ազգ» օրաթերթի խմբագրակազմը խորին ցավակցություն է հայտնում թերթի աշխատակից Սերգեյ Մկրտչյանին նրա հոր՝ ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆԻ մահվան կապակցությամբ։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան (ընդհանուր մակ. 95 քմ, բնակ. մակ. 65 քմ) հարթ շենքի 4-րդ հարկում, ունի վերնահարկ (45 քմ) Ընդհանուր մակ. 140 քմ

Հասցե՝ Մարգարյան փ. 23 (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ), բն. 15 (1804 օբ.)

Հեռախոսներ 34-25-86 տուն 58-18-41 աշխ (ժ 13^{00}–18^{00})

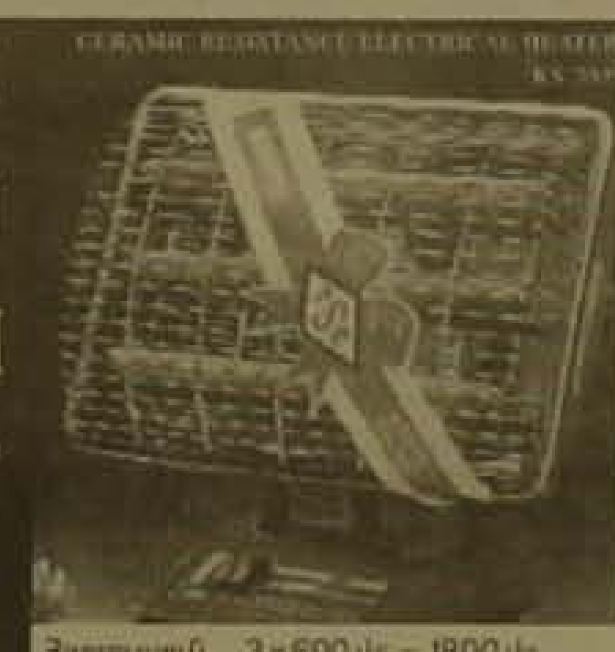

GALERI MUZAFFER ՖԻՐՄԱՅԻ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔ Է

«ԿՈՒՄՏԵԼ»

ֆիրմայի արտադրության էլեկտրական ջեռուցիչը ունի ջերմաստիճանի կարգավորման հնարավորություն 180°C-ի սահմաններում։ Տաքացնող էլեմենտը պատրաստված է հատուկ նյութից։

Թուրքիա. Ռիզե, Կազզիմ Կարաբեքիր փողոց

Հեռ. (0464) 217 13 62 217 28 92

Ֆաքս (0464) 217 28 92

hotel asnur

Ցանկացողները կարող են օգտվել այս բավականին զեղչ գներով հյուրանոցից։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 շենք։

Հեռախոսներ 58-18-41, 52-30-56

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

- Մատչելի գներով և հատուկ մեթոդով պարապում եմ մաթեմատիկա բոլոր տարիքի դպրոցականների հետ։
- Կատարվում են որակյալ թարգմանություններ անգլերեն լեզվից։

Զանգահարել 581841

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վարձով տրվում է ավտոտնակ Ֆիրդուսի փողոցի հարևանությամբ

Հեռ. 581841, 524011

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

երկու առանձնատուն մի-ջանկյալ 250 քմ այգիով (մեկը՝ 5 սենյակով, կրկնակի խոհանոց, լոգարան, զուգարան, շեն վերանորոգված), մյուսը՝ 80 քմ նկուղ-ավտոտնակով և բնակելի երկու հարկով (առանց ներքին հարդարանքի) «Ջվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ)։

Զանգահարել

27-22-57 (ժամը 10^{00}–17^{00}) կամ 58-33-26 (ժամը 18^{00}-ից հետո)

ՀԵՏԸՆՏՐԱԿԱՆ

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հարցազրույցը չեխական շաբաթաթերթին

Սկիզբը էջ 1

— Իսկ ի՞նչ է նշանակում ժողովրդավարությունն այսօրվա Հայաստանում:

— Ժողովրդավարությունը գաղափարախոսություն է, որը պետք է ազատ կերպով ընդունել կամ մերժել: Ես այն դիտում եմ ոչ թե որպես նորաձեւություն կամ մի նոր քրիստոնեություն, այլ որպես ձեւ, որը լավագույնս արտացոլում է հայ ժողովրդի իղձերը: Սակայն ես մշտապես ընդհարվում եմ այնպիսի իրավիճակի հետ, երբ գաղափարախոսությունն իր մաքուր ձեւով չի համապատասխանում իրականությանը: Շատ եմ ափսոսում, բայց պարտավոր եմ հաշտվել դրա հետ: Ես չեմ վախենում քննադատությունից, սակայն համոզված եմ, որ խոսքի ազատությունն էլ չի կարելի չարաշահել: Այդ առումով մենք դեռ բավարար մակարդակ չունենք եւ միայն օրենքն է հարցը կարգավորելու վերջին հեղինակությունը:

— Կա՞ տարբերություն Լեւոն Տեր-Պետրոսյան այլախոհի եւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյան նախագահի միջեւ:

— Սոցիալական իմաստով ես երբեք այլախոհ չեմ եղել: Մենք առաջնորդվում էինք զուտ ազգային նպատակներով: Ես երբեք չեմ քննադատել կոմունիստների արտոնությունները: Ղարաբաղի խնդրի համեմատությամբ դա երկրորդական էր:

— Հետսոցիալիստական երկրների առաջնորդները դեռ պետք է տքնաջանորեն սերտեն երկիր կառավարելու գիտությունը: Ձեր պաշտոնավարության օրոք ի՞նչ սխալներ եք թույլ տվել:

— Որոշումները հաճախ հապճեպ եմ ընդունել: Մեր ազգային քաղաքականությունը տեւում էր դրանից, չուներ ճկունություն: Մենք վախենում էինք արմատական փոփոխություններից: Մենք դադարեցրել էինք հողի սեփականաշնորհումը, չունեինք արհեստավարժ կադրեր: Բայց, ի տարբերություն բալթյան երկրների կամ Վրաստանի, նախարարների մեծ մասը շարունակեց իր աշխատանքը: Սակայն 1993 թ. սկսած ամեն ինչ բնականոն ընթացքի մեջ մտավ: Մենք հետեւողականորեն տնտեսական բարեփոխումներ ենք հաստատում, համագործակցում ենք ՄԱՖ-ի եւ Համաշխարհային բանկի հետ: Սովորեցինք սխալներից դաս քաղել:

— Հայաստանը պատերազմ, շրջափակում եւ էներգետիկ ճգնաժամ ապրեց: 1919–20-ական թթ. ի վեր դա թերեւս ամենածանր շրջանն էր հայ ժողովրդի պատմության ընթացքում: Ինչպե՞ս կարողացաք հաղթահարել դա:

— Այս ամենի գինը 1 մլն մարդու սոցիալական ծանր վիճակն է: Նրանք հայտնվել են աղքատության եզրին: Պատերազմը եւ շրջափակումը թույլ չեն տալիս վերականգնել երկրաշարժից տուժած շրջանները: 18 հազար ընտանիք առ այսօր ապրում է ժամանակավոր կացարաններում: Նման պայմաններում են նաեւ հազարավոր գաղթականներ:

— Ընտրությունների կապակցությամբ բողոք հայտնողների դեմ զորք մտցնելը չի՞ վնասում Ձեր վարկին: Մարդիկ ասում են, թե ներքին գործոց ու պաշտպանության նախարարությունները այլեւս չեն վերահսկվում:

— Որոշ դեպքերում ուժային նախարարությունների դերը մեծ նշանակություն է ունենում: Դա կախված է պատերազմով: Սակայն կարող եմ հավաստիացնել, որ վերջին 6 տարում բանակը ոչ մի անգամ ներքին գործերին չի միջամտել եւ ապագայում էլ չի միջամտի:

Հիմա ներքին գործոց նախարարության մասին: Պետք է ասեմ, որ քրեածինությունը նվազել է: Չեմ պնդում, որ ոստիկանները օրինախախտումներ չեն կատարում, սակայն նույնը կարելի՞ է ասել նաեւ այլ երկրների ոստիկանությունների մասին: Դրա դեմ պետք է պայքար մղել, ինչպես եւ կաշառակերության:

Սակայն վերադառնանք զորքի Երեւանում տեղակայելու հարցին: Մենք ստիպված էինք այդ քայլին դիմել, այլապես ողբերգություն կլիներ: Մենք նվազագույն վնասով եւ առանց արյունահեղության դուրս եկանք այդ հակամարտությունից: Արդյո՞ք պետք է կրակ բացեին զինվորները: Երբ որեւէ մեկը Վաշինգտոնում հարձակվի Սպիտակ տան վրա, ապա զինվորները կրակ բաց կանեն: Այն գիշեր բանակը չի օգտագործվել: Գործողություններին մասնակցել են միայն ներքին գործոց նախարարության եւ հատուկ նշանակության ստորաբաժանումները:

— Բաքուի ցույցերը ընտրությունների արդյունքների դեմ սովորաբար չեն որակվում որպես պետական հեղաշրջման փորձ:

— Իհարկե: Սակայն, երբ ցուցարարները մտնեին Սպիտակ տան դարպասը, խուժեին նստավայր եւ ծեծեին նախագահին, ապա դա այդպես կընդունվեր, դա միայն այդպես կորակվեր:

— Հնարավո՞ր է, որ դուք, նկատի առնելով, օրինակ, Ռուսաստանի փորձը, որը ներում հայտարարեց 1991 եւ 1993 թթ. հեղաշրջումների մեջ մեղադրվածներին, ներում շնորհեք նրանց, որոնք մեղադրվել են ահաբեկչության մեջ:

— Դա չի բացառվում: Ամեն ինչ կախված կլինի կյանքը բնականոն հունի մեջ վերադարձնելու հնարավորությունից, ինչպես նաեւ ընդդիմության եւ արեւմտյան երկրների կեցվածքից:

— Դուք ուզո՞ւմ եք Ղարաբաղը միացնել Հայաստանին:

— Չեմ ասում, որ պետք է միացնենք, չեմ ասում նաեւ, որ պետք է ճանաչենք Ղարաբաղի անկախությունը: Բայց ոմանք զգուշության պատճառով ասում են, թե ես ուզում եմ «ծախել» Ղարաբաղը:

— Ձեր երբեմնի դաշնակից եւ այսօրվա մրցակից Վազգեն Մանուկյանը նախագահական ընտրությունների արդյունքները բողոքարկել է Սահմանադրական դատարանում: Ի՞նչ կլինի, եթե նրան հաջողվի ստիպել վերանայել արդյունքները:

— Այս դեպքում ես հրաժարական կտամ: Դատարանի որոշումն ինձ համար սրբություն է: Սակայն ես մեծ ողբերգություն դրանում չեմ տեսնում:

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ

Եվրախորհրդարանը պատժում է Թուրքիային

ՏՈՐՔ ՏԵՐ-ԲԱՐԹՈՂ

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ, 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ: Թուրքիան Եվրախորհրդարանից ստացավ առ այսօր մեծագույն հարվածը, երբ վերջինս քվեարկեց մի որոշում, որն արգելք է դնում Անկարային տրվելիք օգնության վրա, նրան մեղադրելով Կիպրոսում եւ Էգեյան ծովում գրգռիչ գործողությունների, Հյուսիսային Իրաքի դեմ ագրեսիայի, ինչպես նաեւ մարդու իրավունքների ոտնահարման համար:

1997 թ. բյուջեի առաջին ընթերցմանը հետեւած բանաձեւում Եվրախորհրդարանը որոշեց մեկ կողմ թողնել 375 միլիոն էկյու (470 միլիոն ամերիկյան դոլար) 1996–2000 թթ.-ի համար, որի նպատակն էր օգնել Թուրքիային Եվրամիության հետ մաքսային միության աշխատանքներն սկսելու:

Միաժամանակ Եվրախորհրդարանը քվեարկությամբ որոշեց վերստուգման ենթարկել Եվրամիության կողմից Թուրքիային MEDA-ի ծրագրի համար տրվելիք գումարները: Եվ ընդհանրապես Եվրահանձնաժողովին հանձնարարվեց Թուրքիայի համար նախատեսված ծրագրերը վերջնական որոշման համար դնել Եվրախորհրդարանի տրամադրության տակ: Համենայնդեպս, Եվրախորհրդարանը չէր կարող արգելակել MEDA ծրագրերն ամբողջովին, քանի որ օգտվում են նաեւ Միջերկրականի ուրիշ երկրները: Քվեարկության ընթացքում խորհրդարանը հայտարարեց, որ այդ բոլոր ֆոնդերը պետք է ուղղակի կերպով պայմանավորված լինեն Թուրքիայի կողմից ժողովրդավարության սկզբունքների եւ միջազգային օրենքի հարգումով: Այն պահանջեց նաեւ, որ Անկարայի կողմից «Կիպրոսի եւ քրդերի հարցերում նշանակալից քաղաքական կարգավորիչ քայլեր պետք է արվեն»:

Եվրամիության հանձնաժողովի պատասխանատուներից մեկը հայտնեց, որ պատգամավորները լուրջ մտահոգություն են հայտնել Թուրքիայում մարդու իրավունքների կապակցությամբ: Մասնավորապես արտաքին հարաբերությունների կոմիսար Հանս վան դեն Բրուքն է, որ խորհրդարանում արտահայտել է այդ մտահոգությունները:

Օրվա վերջում Եվրախորհրդարանը Թուրքիայի նկատմամբ առավ երկու այլ որոշումներ: Նրանցից առաջինը մեղադրում է Անկարային հոկտեմբերի 13-ին կիպրոսցի հույն քաղաքացի Պետրոս Կակուլիսի սպանության համար եւ պահանջում մեղավորներին դատարանի առաջ կանգնեցնել, մինչ 2-րդը դատապարտում է սեպտեմբերի 30-ին, Ստամբուլում Տիեզերական պատրիարքության դեմ կատարված հարձակումները եւ թուրքական իշխանություններից պահանջում պաշտպանել պատրիարքարանն ու մյուս կրոնական վայրերը:

Հիշեցնենք, որ թուրքական զավթիչ բանակի եւ ծայրահեղական տարրերի կողմից այս ամառ հույն կիպրոսցի անզեն 4 քաղաքացիներ են սպանվել: Նրանց դաժան սպանությունը դատապարտվել է բազմաթիվ երկրների, այդ թվում Մ. Նահանգների, Մեծ Բրիտանիայի, Ռուսաստանի, ինչպես նաեւ ՄԱԿ-ի ու Եվրամիության կողմից:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Սեւամորթի սպանությունից հետո անկարգություններ Ֆլորիդայի Սանկտ Պետերբուրգում

25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, BBC, VOA: Միացյալ Նահանգների Ֆլորիդա նահանգի Սանկտ-Պետերբուրգ քաղաքում անկարգություններ սկսվեցին այն բանից հետո, երբ ոստիկանությունը մի սեւամորթ վարորդի գնդակահարեց սովորական ավտոստուգման ժամանակ: Վարորդը գնդակահարվեց այն պահին, երբ ստուգման համար դուրս եկավ մեքենայից: Հիմնականում սեւամորթներով բնակեցված այդ շրջանի հարյուրավոր կատաղած բնակիչներ քարեր ու շշեր են շպրտել, ավտոմեքենաներ հրկիզել: Անկարգությունների հետեւանքով առնվազն 11 վիրավոր կա, այդ թվում 2 ոստիկան: Հարյուրից ավել լավ զինված ոստիկաններ փորձում են շրջափակել փողոցները, որպեսզի խանգարեն խժդժությունների տարածմանը: Սպիտակ տունն իր տագնապն է հայտնել այդ կապակցությամբ: Պատահարի իսկությունը պարզելու համար հետաքննություն է սկսվել:

ԵՐԵՎԱՆ

Ֆելիքս Սիմոնյանի 5 համերգներից առաջինը՝ վաղը

Մեր հայտնի երաժիշտներից [illegible]

27-ին, նշված վայրում եւ նշված ժամին:

Սախարովի մրցանակը՝ չին այլախոհին

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ, 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՖ-DPA: Եվրախորհրդարանը որոշել է իր Սախարովի անվան մրցանակը շնորհել բանտարկված չին այլախոհ Վեյ Ձինշենին: [illegible] 15 հազար էկյու (12 հազար դոլար) [illegible]

Ստամբուլում գողացվել է մի հարուստի դիակ

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՖ-DPA: [illegible] 92 տարեկան [illegible]

ԲԱՔՈՒ

Ադրբեջանական տեղեկատվության ձեւակերպումները ընդհանուր ոչինչ չունեն Յուկալովի ասածների հետ

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանական ANS press գործակալությունը տարածել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ Յուրի Յուկալովի հարցազրույցը [illegible]

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ծառայությունների աշխատանքի եւ պահանջների մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

[illegible] 25. 10. 1996 Գինը 75 դրամ